LATVIA
Latvian Newspaper
Published under EUCOM Civil Affairs Division Authorisation Number UNDP 196. Publisher and Editor: Kārlis Rabācs. DP Camp Kleinkötz near Günzburg/D. Printer: „Schwäb. Volksbl." Günzburg/D.. Bgm.-Landm.-Pl. 7. Circulation 4000. Published three times weekly. Editorial office: Günzburg/Do. Dominikus-Zimmermann-Str. 2

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 6 (230)
Otrdien, 1949. g. 18. janv.
Iznāk trīs reizes nedēļā. Izdevējs: Latviešu preses darbinieku sadarbības kopa; kopas vecākais M. Čulītis. Galvenais redaktors K. Rabācs, redaktori: L. Bērziņš, M. Čulītis, B. Kīselis, A. Liepa, H. Mindenbergs, A. Smits. Adrese: Günzburg-Do.; red.: Dominikus Zimmermannstr. 2 (tālr. 50), apg.: Marktpl. 25 (t. 84).

Slepena politbiroja pavēle par Baltijas iedzīvotāju izvākšanu

Īpašas pilnvaras „speciālos apstākļos" padomju valsts drošības virsniekiem

Ar kāda lietuviešu pagrīdes darbinieka starpniecību Stokholmas „Newsletter from behind the Iron Curtain" ieguvis politbiroja slepenas pavēles norakstu, kas datēta 1948. g. jūlijā. Pavēles oriģināls sastādīts šifrā un MGB virsnieks Abakumovs to nodevis Ziemeļu frontes armijas IV nodaļai izpildei. Izpilde bijusi paredzēta 1948. g. novembrī-decembrī, pēc Īpašas Abakumova dotas zīmes. Pavēle attiecas uz Karēļu-somu un Baltijas republikām.

Slepenajā pavēlē, starp citu, teikts, ka arestā vai izmeklēšanā esošie politiskie cietumnieki evakuējami. Sagatavošanās evakuēšanai pabeidzama līdz 1948. g. augusta beigām. Evakuācijas plānā jāieskaita arī tādu apcietināto ģimenes, kas apvainoti spiegošanā, pagrīdes darbībā un sakaros ar ārzemēm. MVD un MGB iestādēm minētajās republikās līdz augusta beigām jāpiegādā pilnīgas statistikas par šādām personu kategorijām: agrākajiem profesionāliem kareivjiem, instruktoriem un virsniekiem ar ģimenēm; agrākiem valsts ierēdņiem; visu pakāpju agrākajiem skolotājiem un profesoriem, ar ģimenēm; garīdzniekiem un reliģisku organizāciju biedriem; brīvo profesiju piederīgiem, juristiem, inženieriem utt, ar ģimenēm. Īpaši jāatzīmē minēto personu politiskie uzskati un pašreizējā nodarbošanās.

Tālāk pavēle nosaka, ka transporta un apsardzības vajadzībām jānoriko MGB dzelzceļu rezerves vienības. Tām izsniedzams papildus vieglais bruņojums: automatiskas šautenes „46", „KHIM" granātas, termiskās granātas ar degmateriāliem ēku demolēšanai utt. Evakuācijas pavēle Lietuvā attiecas reizē uz diviem apgabaliem: 1) piekrastes un Viļņas apgabals, pie kam no piekrastes apgabala evakuējamie sūtāmi virzienā uz Veļikije Lukiem, bet no Viļņas uz Maskavu; 2) rietumu apgabals ar Kaunu un centrālais apgabals ar Šauļiem, no tiem abiem transporti jāvirza uz Jaroslavļu. Speciālās pavēles, kas nosaka MGB karaspēka virsnieku kompetences un varu Baltijas republikās, stājas spēkā ar to pašu datumu, kad sākas šīs evakuācijas pavēles izpilde.

Personas, kas aizturētas pēc pavēles spēkā stāšanās un apsūdzētas par spiegošanu, pretošanos iestādēm, baumu izplatīšanu, diversiju vai bēgšanu no konvojiem, nav pakļautas evakuācijai, bet padotas tā rajona MGB komandētāja virsnieka varai, kur izdarīts noziegums, saskaņā ar pilnvaru tiesībām kara joslās. MGB komandētāji virsnieki pilnvaroti „izvākt" civiliedzīvotājus

(Beigas 3. lpp.)

Brazilija turpina atzīt Latvijas brīvvalsti

Latvijas sūtniecības lietvedis Brazilijā Dr. P. Oliņš ziņo LNP un LCK, ka Brazilijas valdība, pie kuras Dr. Oliņš ir akreditēts 1935. gada maijā, turpina joprojām pilnos apmēros atzīt Latvijas sūtniecību, kas diplomātijā nozīmē Latvijas valsts atzīšanu. Argentīnas valdība, pie kuras arī bija akreditējies Dr. P. Oliņš, 1946. g. decembrī noliedza Baltijas valstu pārstāvju oficiālo darbošanos, bet neviena Dienvidamerikas valsts nav atzinusi Baltijas valstu inkorporāciju un nav zināms neviens gadījums, kad kāda no šīm valdībām būtu atteikusies vizēt Latvijas nacionālās pases.

Arī politiski informētā sabiedrība un prese Dienvidamerikas valstīs labi izprot, ka Baltijas valstis ir Padomju Savienības vardarbības upuri un jūt līdzi mūsu liktenim. Tomēr nav sagaidāma drīzumā Dienvidamerikas valdību iniciatīva Baltijas valstu suverenitātes atjaunošanā. Dienvidamerikas valstu valdību oficiālais viedoklis Baltijas valstu jautājumā ir, ka UN ir tā iestāde, kurai jāizšķir Baltijas valstu brīvības jautājums. LCK inf. n.

Vašingtonā ir garantijas 80.000 iecelotājiem

JAUNZĒLANDE UZŅEM TIKAI BALTIEŠUS

20 PROC. NO BRAUCĒJIEM UZ AUSTRĀLIJU VAR BŪT ĢIMENU PIEDERĪGIE

„Nav tiesa, ka garantijas DP iecelotājiem Vašingtonas DP komisijā pienāktu mazā skaitā," atbildēdams jautājumam preses konferencē Bad-Kisingenā 12. decembri, teica jaunais amerikāņu joslas izvietošanas daļas vadītājs Fullers, kas sniedza plašus paskaidrojumus arī par jaunām izvietošanas akcijām, ko ievadīs nākamos mēnešos.

„Līdz šodienai," teica Fullers, „cik mums zināms, Vašingtonas DP komisijā saņemti apm. 40.000 garantiju piedāvājumi DP. Tas nozīmē, ka ar šīm garantijām ASV varēs iecelot ap 80—90.000 personas." — Kāpēc tad tiem, kas zina, ka par viniem nodotas garantijas, jāgaida vairāki mēneši, kamēr iecelošanas lietas sāk kārtoties? — Uz to Fullers atbildēja, ka process ir diezgan sarežģīts. Vispirms garantijas pārbauda pašā Amerikā, tad tās sūta uz Frankfurti, un no turienes vai nu ar organizāciju, vai pašas DP komisijas pārstāvju starpniecību uz IRO apgabalu štābiem. CIC izmeklēšana vien dažkārt ilgst 3 nedēļas un vēl ilgāk. Aprēķināts, ka normālos gadījumos paiet 55 dienas no tā laika, kad garantija pienāk Frankfurtē, līdz tam, kad pieprasītā persona ir gatava kāpšanai uz kuģa.

Nav tiesa, ka personām, kas saņem garantijas no labdarības organizācijām, būtu priekšrocības pret tiem, kas saņem garantijas no privātpersonām. No Frankfurtes visas garantijas izsūta saņemšanas kārtībā. Var gan gadīties, ka organizāciju dotās garantijas ātrāk nokļūst no Vašingtonas Frankfurtē, jo Vašingtonas komisijai katra privātas personas dota garantija atsevišķi jāpārbauda.

„Kādas jaunas iecelošanas akcijas plānotas nākošos mēnešos?" — „Klāt jau esošām, paredzētas akcijas DP izvietošanai Luksemburgā, Čilē un Jaunzēlandē, kā arī dažas sīkākas akcijas. Čile grib uzņemt ap 5000 speciālistu dažādos arodos. Luksemburga no visām Vācijas joslām kopā uzņems ap 1000 lauksaimniecku, dažos gadījumos arī ar mazām ģimenēm.

Jaunzēlandes misiju sagaida Austrijā janvāra beigās, no turienes tā dosies uz angļu joslu Vācijā, bet tikai tad, ja nebūs savākts pietiekams skaits iecelotāju, atlikušos savāks amerikāņu joslā. Jaunzēlandes akcija paredz arī tādu DP kategoriju uzņemšanu, kādas parasti nekur nevēlas. Uzņems 1000 DP, tikai baltiešus, to vidū 200 bārenus no 5—12 g. v., kurus adoptēs jaunzēlandiešu ģimenes; 300 sievietes vienīnieces zem 40 g. v. darbiem mājsaimniecībā vai slimnīcu un nervu slimnīcu saimniecībā; 50 atraitnes vai mātes līdz 45 g. v. ar vienu bērnu; 100 ģimenes ar 2 bērniem, pie kam vēlams, lai ģimenes galva būtu jaunāks par 40 g., sevišķos gadījumos tomēr pieļaujot arī līdz 45 g. v., visiem jāligst fiziskam darbam; 80 vecākas personas vieglākam fiziskam darbam; šai grupā var būt vecāki bezbērnu pāri vai iepriekšējo kategoriju piederīgie.

„Kādā veidā notiks ģimeņu uzņemšana saskaņā ar jaunajiem Austrālijas noteikumiem?"

— Pašlaik Austrālija ir ar mieru uzņemt ģimenes tādā skaitā, lai no katra iecelotāju kuģa pasažieriem 20 proc. būtu ģimeņu piederīgie. Ar vīru uz tā paša kuģa var braukt līdz tikai sieva un bērni. Vispār tomēr Austrālijas konsuls var apsvērt arī radinieku pieņemšanu šādā priekšrocību kārtībā: sieva, bērni, māte, tēvs, brālis vai māsa, ja tie jaunāki par 18 g. un nav paši ieskaitīti strādātājos, sevišķos gadījumos vēl citus piederīgos, ja tie pilnīgi atkarīgi no apgādnieka, kas brauc uz Austrāliju. Visiem citiem, izņemot sievu un bērnus, nedos garantijas, ka tie varēs sekot īsā laikā, un jārēķinās, ka tikai pēc 6 mēnešiem vai gada apgādnieks varēs tos izsaukt pie sevis uz Austrāliju kā „nominētus austrāliešu piederīgos". Piederīgiem tomēr jādodas pie Austrālijas konsula reizē ar apgādnieku, kas vēlas izceļot. Attālāku piederīgo uzņemšanu izšķirs individuāli katrā gadījumā.

Uz jautājumu, vai nebūtu vēlams iekārtot pārskološanas kursus, kas sevišķu vērību veltītu Austrālijā vajadzīgiem arodiem, atbildēja, ka Austrālija neprasa nekādas speciālas arodu grupas. Iznemot nedaudzas nozares, austrālieši neprasa arī diplomus, bet tikai spējas vai pat tikai tieksmes attiecīgā darbā strādāt.

Arī šai preses konferencē žurnālisti atgriezās pie viena no vissmagākajiem jautājumiem. — „Vai IRO apsver iespēju, ka zināmam skaitam DP nebūs iespējas izceļot? Kādu rīcību varētu ieteikt tiem, kam, acīm redzot, būs jāpaliek Vācijā?

„IRO dara visu iespējamo, lai ietekmētu demokratiskās valstis pievienoties galvenā direktora Taka priekšlikumam, ka katrai IRO dalībniecei valstij vajadzētu uzņemt savu „godīgo tiesu" DP, neatkarīgi no tā, vai tie paši spēj sevi apgādāt, vai nē. Joprojām tomēr jāsaubās,

(Beigas 2. lpp.)

No Trumena 20. janvārī gaida skaidrību par ASV ārpolitiku

„STINGRUS RIETUMUS — VAI KARU", SAKA LORDS VANSITART

Pēc dažām dienām, 20. janv., kad prezidentu Trumenu pēc atkalievēlēšanas oficiāli ievedīs amatā, gaidāma prezidenta plašāka runa, ko viņa sekretārs Čārlzs Ross apzīmēja par „ārkārtīgi svarīgu". Pieņem, ka šinī gadījumā Trumens deklarēs savu turpmāko ārpolitiku un tad beidzot daudzējādo minējumu un zīlējumu vietā rādīsies skaidrība par patieso ārpolitikas virzienu, kādu turpmāk domā veidot ASV prezidents. Viņa nesenie norādījumi par dažu padomju valstsvīru īpašajiem saprašanās centieniem, amerikāņu ārlietu ministra maiņa un vēl citi apstākļi nav ļāvuši norimt runām par gaidāmiem jaunumiem tālākajā Trumena politikā un iespējamo prezidenta „miera ofensīvu", vai nu personīgi tiekoties ar Staļinu, nosūtot uz Maskavu savu speciālvēstnieku, vai vēl citādā veidā.

Franču laikraksts „Le Monde" domā, ka pēc Maršala aiziešanas un Ečesona stāšanās viņa vietā no ASV varot sagaidīt drusku elastīgāku un pretimnācīgāku nostāju pret Padomju Savienību. Tai pašā laikā arī padomju pusē esot vērojamas pazīmes, ko ar labu gribu varētu iztulkot par piekāpības domas iesākumu.

Pēc „Kosmos" aģentūras ziņām, lielais itaļu laikraksts „Corriere della Sera" ārlietu ministru mainai ASV, tās priekšvēsturei un iespējamām sekām veltījis plašu rakstu. Laikraksts apgalvo, ka par ārlietu ministra un ārlietu ministrijas valstssekretāra resp. viceministra posteņiem amerikāņu ārlietu ministrijā notikusi sīva cīņa starp „mērenajiem" un „nesamierināmajiem". Pēdējie, balstīdamies uz militāristiem un Volstrīta finanču virieni, esot cerējuši, ka izdosies Maršalu vismaz formāli noturēt ārlietu ministra amatā, lai tad viceministrs Lovets, Maršala personas segts, varētu praktiski vadīt ASV ārpolitiku. Trumens šos nodomus esot izjaucis un nomainījis kā Maršalu, tā Lovetu ar viriem, kuŗus varētu uzskatīt par „mērenajiem". Tomēr esot jāsargās no domas, norāda itaļu laikraksts, ka tagad varētu iestāties piekāpības periods. Arī Ečesons par svarīgāko uzskatot vajadzību atturēt padomju spiedienu, gan ar ERP palīdzību, gan arī ar Rietumeiropas aizsardzības sistēmas stiprināšanu. Trumens savā politikā vēloties iet pa tā saukto „parallēlo celu", no vienas puses paātrinātā kārtā realizēt dažādus militārus soļus un Atlantikas paktu, no otras puses tomēr neaizcirst durvis turpmākām sarunām.

Vai Berlinē jau sākušās sarunas ar Molotovu?

Atsaucoties uz britu krejsā spārna laikrakstu „The People", Bādenbādenes raidītājs svētdien ziņoja, ka kāds amerikāņu diplomāts Berlinē jau esot stājies sarunās ar padomju ārlietu ministru Molotovu, lai mēģinātu noorganizēt prezidenta Trumena un maršala Staļina personīgu tikšanos. Abi valstsvīri, kā tālāk norāda minētais laikraksts, mēģinātu organizēt „pasaules miera ēru līdz 1959. gadam". Prezidents Trumens un izraudzītais jaunais amerikāņu ārlietu ministrs Ečesons abi cerot, ka šādās tiešās sarunās ar Staļinu izdotos viņu atrunāt no agresīvām domām un nodrošināt ilgāku miera periodu pasaulei. BB

Iespaidīga pretakcija apgalvojumiem, ka nežīdu DP esot ASV nevēlami

MŪSU LAIKRAKSTA PRETRAKSTS VAŠINGTONĀ

Žīdu žurnālista Dāvida Nusbauma raksti, kuŗos viņš apgalvoja, ka 80 proc. no visiem nežīdu DP esot koloboranti un ASV nevēlami, izraisījuši stipru un iespaidīgu pretakciju. IRO amerikāņu joslas galvenā štāba informācijas daļas vadītājs Čārlzs Reiners preses konferencē, kas notika pagājušā trešdienā Bad-Kisingenā, nolasīja šādu paziņojumu: „Nusbauma apgalvojumus atsaukuši ievērības cienīgi laikraksti un personas kā Eiropā, tā ASV. To vidū jāmin IRO ģenerāldirektora Viljama Taka deklarācija labdarīgo organizāciju padomes paziņojums, kas publicēts Minchenē, žurnālista V. Ringa pretraksts, kas iespiests ļoti daudzos amerikāņu laikrakstos, Nujorkā notikusī radio diskusija par šo jautājumu un laikraksta „Latvija" ievadraksts, kas izmantots kā pašu DP uzskātu atspoguļojums.

Tālāk Reiners paskaidroja, ka IRO ģenerāldirektors Taks savā deklarācijā uzsvēris, ka Nusbauma apgalvojumiem nav nekāda pamata. Labdarības organizāciju padomes ziņojumu un V. Ringa rakstu, kā arī izvilkumus no raksta „Latvijā", nodeva visu DP laikrakstu rīcībā, bet par diskusiju Nujorkas radiofonā paskaidroja, ka tur 17. decembrī ar Nusbaumu diskutējis amerikāņu pilsoņu komitejas priekšsēdis Bernārs, kam bijusi liela ietekme uz tagadējā DP iecelošanas likuma pieņēmējiem.

Labdarības organizāciju padomes paziņojumā teikts: „Amerikāņu joslas labdarības organizāciju padome, kas pārstāv 22 organizācijas, to skaitā katoļu, žīdu, pareizticīgo un luteriāņu organizācijas, ar lielu nopietnību uzņēmusi Dāvida Nusbauma apgalvojumu, ka lielākā daļa no DP, kas iecelos ASV saskaņā ar DP iecelošanas likumu, ir bijuši nacistu režīma koloboranti. Šīs organizācijas, no pašu pieredzes izejot, ļoti noteikti apliecina, ka lielākā daļa no šiem cilvēkiem nav bijuši koloboranti, jo tie pārbaudīti dažādās pārbaudēs, ko ASV armija un IRO organizējusi, lai noskaidrotu viņu tiesības uz aprūpi. Neviena no tām organizācijām, kas darbojas šai joslā, nav apzinīgi atbalstījusi koloboranti, un ja pierādīts, ka kādai personai nav tiesību uz aprūpi, tā arī nekavējoties no aprūpes izslēgta. Mēs atzīstam, ka Nusbauma apgalvojumi maldina un nav godīgi pret cilvēku grupu, kuŗas vairākums smagi cietis no policejisku valstu varmācībām."

Ļoti iespaidīgs ir National Catholic Welfare Conference News Service korespondenta Viljama E. Ringa raksts, kuŗā teikts:

„Astoņi citi žurnālisti, kas apmeklēja DP nometnes kopā ar „Overseas News Agency" un „Jewish Telegraphic Agency" korespondentu Dāvidu Nusbaumu, noliedz viņa apgalvojumus, kas praktiski nozīmē to, ka visi DP, kas nav žīdi, būtu „nevēlami" kā nākamie ASV pilsoņi . . .

Brauciena piedalījās pavisam 11 žurnālisti. Lai būtu pilnīgi droši, es telegrafēju visiem žurnālistiem, kas piedalījās nometņu apmeklējumā kopā ar Nusbauma kungu un mani, pieprasīdams viņu komentārus šai lietā. Viens atteicās atbildēt, paskaidrodams, ka tas nesaskanētu ar tā laikraksta („New York Times" — red.) politiku, kas viņu algo. Bet pārējie astoņi, kas skatīja nometnes kopā ar Dāvidu Nusbaumu un mani, atbildēja šādi:

Pazīstamais kara korespondents un plaši pazīstamais radio komentātors Džeks Beils no „Miami Herald" un „Chicago Daily News": — „Es domāju, ka lielākā daļa DP, kas ieradīsies šai zemē, būs pārāki par to iecelotāju caurmēru, kas ieradušies te pēdējo 20 gadu laikā. Tāpēc, kā pārbaudes ir smagākas un DP nometnēs dzīvo liels procents intellektuāļu un daudz vairāk arodu pratēju nekā starp tiem imigrantiem, kas ieradušies agrākos gados. Mr. Nusbaums lielāko daļu no sava laika mūsu braucienā pavadīja žīdu nometnēs, tā ka, pēc manām domām, viņš nav kvalificēts runāšanai par visu kontingentu. Neskatoties uz to, es gribētu apstrīdēt Nusbauma apgalvojumus pat tad, ja tie attiektos tikai uz žīdu DP."

(Beigas 2. lpp.)

Nākotnes jūras kaujas izšķirs gaisā un zem ūdens

Amerikāņu flotes ministra Salivavana ziņojumā valdībai norādīts, ka ASV kara flotei īstenībā būtu nepieciešamas daudz lielākas summas nekā paredzēts jaunajā valsts budžetā — 4,3 miljardi dolaru. Bet arī tagad tās ir lielākais flotes budžets miera laikā. Tas paredz visu veidu ieroču uzlabošanu, ieskaitot atomieročus. Flotes vienības paredzēts sadalīt pa 20 dažādiem atbalsta punktiem visā pasaulē. Pēc flotes ministra domām, nākotnes karā lielās jūras kaujas laikam notikšot galvenokārt gaisā un zem ūdens, kādēļ izcila nozīme būs zemūdenēm un to apkarošanas līdzekļiem, kā arī flotes aviācijai. BBC, BB

TVIJA, 1949. g. 15. janvārī

ēl kaut ko?"

GADA UN ŠODIEN. —
GĀDĀ. — ASV, KANĀ.
SPORTISTI BRAUC UZ

Arī es no Mitenvaldes aizbraucu
i Ga-Pa. Jau 4 stundas pirms sa-
ēki spiedās ap kasēm. Darīju to
spiešanās bija vēl lielāka nekā
ās reformas braucot vācu vilcie-
9 stadions jau bija pilns, bet cil-
ca un nāca. Tik pārpildītu arēnu
ras tikai 1936. g. olimpiskajās
audzlem drūzmā saplēstas drēbes,
kam norautas vienīgi pogas un
i. Tikai pateicoties savam gaŗu-
m kaut ko redzēju, kaut arī 3
edzēja stāvēt uz pirkstgaliem. Jūs
tāties, cik šausmīga ir izkļūšana
ēku masas! Pati spēle izvērtās
istoša. Mūsu Ēriks Koneckis ar
uz muguras visu laiku spēlēja aiz-
ni. Divas reizes viņš savu vie-
a šķietami jau pilnīgi zaudētā
tvairot ripu no vārtiem, kad vārt-
nebija savā vietā. Koneckis tam-
ādījās viens no fotogrāfu iemīlotā-
em. Publikai nepalika nepamanīts,
etis bija labākais vīrs laukumā. SC
vienīgos vārtus 35 sek. pirms spē-
ieguva ar patālu metienu. Es to
nepamanīju. Sacīkste un atmos-
ērā — tas bija kaut kas sevišķs!
ācensībā savainoja R. Veidi. Un
dētās spēles teica Koneckis? Viņš
eistarsacīkšu 2. posmā pēc 4 ne-
feldā varēs revanšēties un tad zau-
iessersee, bet uzvarēs Preussen

notikums Ga-Pa būs starptautis-
s sporta nedēļas no 3.—20. februā-
os brauks ASV, Kanādas, Itālijas,
Austrijas sportisti. Tad dzīve te
straujāk, pēc kam pār Ga-Pa nāks
un slēpošanas ceļos uzplauks krā-
ziedi. S i x

s futbola kausa izcīņā, kas risinās
neistarsacīkstēm, „lielajiem" nekļā-
Racing Club Paris (ar K. Ārenu)
nāšumā nespēja uzvarēt Orleans
Spēle beidzās 3—3 neizšķirti un to
Strassbourg (ar J. Bebri) put zau-
Douai 1—3! Lille pieveica Lens
ilī) 3—1 un Nizza pārspēja A. Va-
bu Nancy 2—1.

labākie sportisti pasaulē angļu po-
orta žurnālista Dr. V. Meisla vēr-
: 1. vieglatlēts Makkenlejs (ASV),
. Dilards (ASV), 3. vieglatl. Blan-
a (Hol.), 4. peld. Verdērs (ASV),
uruhuši (Jap.), 6. svara cēlājs Dē-
).

sporta laikraksts „L'Equipe" par
1948. g. labāko sportistu atzinis
erdānu, 2. paukotājs Buhāns, 3.
ansēns un slēpotājs Oriliērs.

ņu sporta žurnālisti novērtējuši ho-
vieglatlēti F. Blankeri-Koenu par
ada labāko sportisti pasaulē.

mas rotā

ĢAJOS ZIEMAS VAKAROS
ASAIT LABU GRĀMATU!
Andr. Ozoliņa grāmatnīcā,
(4b) Itzehoe, Kaiserstr. 13,
Lettenlager,
r pasūtināt:

	DM
na Ķīmija ģimnaz. ar mēģ.	5,—
līša Vispār. vēsture, 7. kl.	5,—
na Sichere Schritte I—IV ā 2,—	4,—
mācība tautsk. 5. kl.	3,—
valoda, lasāmgrām. 3 kl. apm.	4,—
eka Lībju gala soģis	0,40
drabiņa Muzie pilsētnieki	1,70
drabiņa Piemini Latviju!	0,70
Tīrumu ļaudis, romāns	5,—
era Virsaiša galva, stāsti	2,—
ja Cilvēki uz tilta, stāsti	4,—
Rakstnieki un grāmatas	3,—
nā Taifuns (Tālie austr.)	2,50
esiņa Lietas, kas kārtojas pašas	5,50
ina Dvēseļu putenis I un III ā	4,—
s Līdumu dūmos I, romāns	4,50
Uguns un nakts, luksa izd.	15,—
audzīšu Mērnieku laiki, broš.	10,—
bzdes Purva zāle, noveles	2,—
bzdes Ieva, stāsts	2,—
rakstu „Laiks" 28.—31. nr. ā	2,—
— bērniem" 2.—5. nr. ā	1,80
Smita Latv. pasakas I—III ā	1,50
umstabulīte", bilžu grāmata	4,—
mārs The Baltic States	1,80
ies — tici vien!	1,50
raksts „Latvju zeltene" (rokd.)	2,50
negle Latvju rakstu ābece	5,—

arī daudzas citas grāmatas!
Dažādi kalendāri!
(4)

CISKI-LATVISKI-ANGLISKĀ
VĀRDNĪCA
i brošējumā DM 2,50, iesējumā DM
Pieprasīt nometņu grāmatu galdos, grā-
cās un J. Lūša apgādā: (13b) Kempten,
instr. 26. (13)

I VIENTUĻI LATVIEŠI ZVIEDRIJĀ,
rast dzīves draugus starp tautiešiem, kas
naidu un mīlu būtu mierā doties rosu
pretī nezēlīgai dzīvei. Rakstiet 22 g. v.
n un 30 g. v. Jāzepam, Schweden, Box
Borlänge. Vēlamas ģimenes. (10)

Mūsu lielākā bagātība trimdā
ir mūsu grāmata!
o jums piedāvā
DAUGAVAS VANAGU
GRĀMATNĪCA,
(13a) Nürnberg 2,
A/C Valka.
(280)

LATVIJA
LATVIAN NEWSPAPER
Nr. 6. (230) 1949. g. 18. janvārī

Ar autora parakstu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā redakcijas domas.

Vašingtonā ir garantijas 80.000 iecelotājiem

(Turpinājums no 1. lpp.)

vai šo jautājumu izdosies atrisināt. Ir jārēķinās, ka daļai DP, kas pieder „grūti izvietojamo" katēgorijai, būs jāpaliek Vācijā ar vai bez atbalsta. Tāpēc, katram, kas jūt, ka tam maz izredžu izceļot, nevajadzētu zaudēt ne brīdi laika, bet nopietni meklēt iespējas uzturēt pašam sevi vācu saimniecībā. Ja tad izrādītos, ka viņu tomēr varētu izvietot, tad vēl vienmēr varēs Vāciju atstāt."

Uz jautājumu — kāda nozīme bijusi „grūti izvietojamo" personu reģistrēšanai, kas nesen notika nometnēs, atbildēja, ka visu apgabalu labklājības ierēdniem uzdots reģistrēt un iztaujāt šīs personas, lai noskaidrotu, ko tās pašas domā par savām nākotnes iespējām. Tagad ziņojumi par šo aptauju rezultātiem sāk plenākt galvenā štābā un tos izmantos par pamatu nākotnes plāniem.

„Tiem DP, kas devās uz Beļģijas ogļraktuvēm, savā laikā garantēja, ka pēc 2 gadiem tie varēs izvēlēties vai nu palikt Beļģijā, vai atgūt DP tiesības un emigrēt citur. Tagad tuvojas laiks, kad līgumi beigsies, bet ogļrači nezina, vai tie DP tiesības atgūs. Vai ir tiesa, ka izceļošanas gadījumā IRO tiem palīdzēs kārtot tikai dokumentu lietas, bet ceļš būs jāmaksā pašiem?"

„Apgalvojums, ka dotas tādas garantijas, ir drusku maldīgs. Patiesībā bija solīts, ka pēc 2 gadiem varēs vai nu turpināt darbu raktuvēs kā brīvi strādnieki, vai meklēt citu darbu Beļģijā, vai emigrēt uz citu zemi. Ženēvā tagad apspriež šo jautājumu, bet galīga lēmuma vēl nav. Nav domājams, ka tos, kas nevēlēsies palikt Beļģijā, vestu atpakaļ uz Vāciju, bet ir ierosināts, lai IRO viniem palīdz izkļūt tālāk tieši no Beļģijas.

Ļoti plašus paskaidrojumus par to, ko DP izceļotāji drīkst nemt līdz, atstājot Vāciju, sniedza pārvietošanas daļas vadītājs Dodžs. Vispirms viņš norādīja, ka blakus attiecīgiem multas noteikumiem jālegaumē apstāklis, ka telpas uz IRO kuģiem ļoti ierobežotas, IRO interesēs ir vest vairāk cilvēku un, lai to varētu, jāierobežo mantu daudzums. Tāpēc nolemts, ka IRO bez maksas ved tikai 100 kg mantu katrai personai, lai DP varētu nemt līdz personīgi nepieciešamās mantas: drēbes, līdz zināmai robežai mājturības piederumus uc. To DP mantas, kas brauc uz ASV, nav pakļautas ievedmuitas noteikumiem. Bet tas nenozīmē, ka varētu vest līdz 100 kg neslīpētu dimantu. IRO vienojusies ar armiju, ka okupācijas iestādes nekontrolēs mantas, ko DP izved no Vācijas, ja tās būs pārbaudījuši IRO ierēdņi, tāpēc, ja kāda DP mantās atrod pārāk daudz gleznu, sudrablietu vai tml., IRO ir ne tikai tiesības, bet pat pienākums tās konfiscēt. Nav likuma, kas noteiktu, cik daudz mākslas vai vērtslietu var uzskatīt par personīgu mantu, bet šis jautājums jāizšķir pašu DP un IRO ierēdņu veselīgam saprātam.

Cits jautājums ir aroda rīku izvešana. Tagad nolemts, ka atsevišķos gadījumos IRO vedīs līdz 150 kg bagāžas, ja liekie 50 kg būs aroda darba rīki, piemēram, profesionāla mūziķa, atslēdznieka uc instrumenti. Svarīgākus darba rīkus, kā, piemēram, klavieres, veselu darbnīcu iekārtas utt., atļauts izvest, bet to īpašniekiem tad pašiem jārūpējas un jāmaksā par transportu, jo uz IRO kuģiem tos nevedīs.

Ļoti svarīgs bija IRO paskaidrojums, ka arī katram DP ir tiesības eksportēt no Vācijas, saskaņā ar vispārējiem noteikumiem. IRO, saprotams, par to nemaksās.

Vispārējie noteikumi par mantām, ko var izvest IRO kuģos, nosaka, ka absolūti aizliegts izvest ierocus un munīciju, alkoholiskus dzērienus, ieskaitot arī alu, narkotiskas vielas, zāles, kuru pārdošana ierobežota, kā penicilīnu, radiju uc., radio aparātus, raidītājus un citus telekomunikācijas rīkus, dzīvniekus, stādus, amerikāņu armijas mantas, kas nav oficiāli izdotas, vairāk par vienu kartonu cigarešu katrai pieaugušai personai.

Rotas lietas un mākslas priekšmetus principā nav aizliegts ievest, ja tie nepārsniedz noteikto svaru un nav acīm redzami domāti melnam tirgum; aizdomu gadījumā IRO var prasīt, lai pierāda īpašuma tiesības uz šīm mantām.

Tagad atļauts izvest arī mājsaimniecības piederumus un istablietas, ja var pierādīt, ka tās iegūtas likumīgi, un nepārsniedz normālas vajadzības apmēru vai skaitu. Eksporta atļauja pieprasāma vācu iestādēs (Amt für Vermögenkontrolle). Atļaujas neizsniegs, ja mantas iegūtas pēc 1945. g. maija.

Uz kādu jautājumu par apstākļiem Ludvigsburgas izceļotāju nometnē, atbildēja, ka traucējumi apkurē radušies tāpēc, ka apkure bijusi pieslēgta amerikāņu joslas IRO auto parka darbnīcām. Tagad izceļotāju nometnei pieņemti savi kurinātāji un sagādāts pietiekami daudz kurināmā. Sūdzības par sliktu pārtiku neesot pamatotas, jo nesen armijas izdarītā kontrolē konstatēts tieši pretējais. A. Lp.

Vēl šogad paredz likvidēt divu apgabalu nometnes

Jauna cigarešu sadales kārtība

No paskaidrojumiem, kas neskāra izceļošanas jautājumus, svarīgākie pēdejā DP preses konferencē bija ziņojums par nometņu pārvietošanas plānu, par jaunu kārtību cigarešu sadalē un par IRO štatu pārkārtošanu.

Uz jautājumu, vai ir tiesa, ka likvidēs Frankfurtes un Ambergas apgabala nometnes, novietošanas daļas vadītājs Edvards ar rakstu atbildēja:

— „IRO, saziņā ar visām labdarības organizācijām un armijas pārstāvjiem, istrādājusi nometņu koncentrēšanas plānu, saskaņā ar okupācijas iestāžu prasībām. IRO tam pievienojusies arī tāpēc, ka, nometnes koncentrējot, būs vieglāk tās apgādāt un pārvaldīt. Tāpēc, nometnēm izceļošanas dēļ patukšojoties, paredzēta pakāpeniska to koncentrēšana. Plāna reālizēšana, saprotams, atkarīga no izceļošanas sekmīguma. Plānā paredzēts likvidēt 1. (Franfurtes) apgabala nometnes līdz 1949. g. septembrim un 4. (Ambergas) apgabala nometnes līdz 1950. g. februārim. Plāns pagaidām ir tikai plāns, un to var arī grozīt, bet IRO cer, ka nometņu likvidēšanu varēs veikt vēl ātrāk, proti 1. apgabalā līdz š. g. jūlijam, bet 4. apgabalā līdz decembrim. Tas prasīs lielas DP pārvietošanas kā vasarā, tā ziemā, bet vilcieni būs kurināti un uznemšanas nometnes iepriekš sagatavotas. IRO cer, ka plāns reālizēsies gludi."

Uz atsevišķiem jautājumiem atbildot, vēl paskaidroja, ka nav paredzēta atsevišķu tautību koncentrēšana zināmos apgabalos, bet arī turpmāk centīsies atsevišķas nometnes pēc iespējas ierikot tikai vienas tautības DP. Privāti dzīvojošos akcija neskārs. Nav tiesa, ka likvidēs arī 3. (Vircburgas) apgabalu, tikai Ašafenburgā likvidēs 4 nometnes, jo telpas vajadzīgas armijai.

7. janvāri stājušies spēkā jauni noteikumi par cigarešu sadali nometņu iemītniekiem. Tie paredz, ka, ja krājumi to atļaus, apgabalu stābiem izsūtīs pa 70 cigarešu mēnesī uz katru par 18 g. vecāku apgabala DP. Cigaretes sadalīs vīriešiem un sievietēm, vienādi pēc 3 dažādām katēgorijām. 1. katēgorijā ietilpst vīrieši un sievietes, kas nodarbināti un saņem algas no vācu birģermeistariem, sevišķos darbos nodarbinātie, mežstrādnieki, būvju strādnieki, maiznieki un okupācijas iestādēs nodarbinātie; 2. katēgorijā ietilpst IRO atzītu pārskološanas iestāžu audzēkņi; 3. katēgorijā — nenodarbinātie. Pēdējie saņems 20 cigaretes mēnesī, bet pārējās cigaretes sadalīs 1. un 2. katēgorijā ietilpstošiem, pieņemot, ka 1. katēgorijā ietilpstošam jāsaņem viena vienība, bet 2. katēgorijā — puse vienības, taču ne mazāk kā 20 cigaretes mēnesī.

„Par spīti agrākai informācijai, ka līdz 1. aprīlim nenotiks štatu samazināšana. 25 proc. no IRO 5. (Augsburgas) apgabala darbiniekiem paziņots, ka viņi atlaisti. Kāpēc?" jautāja žurnālists.

„Štati nav samazināti!" atbildēja darba un pārskološanas daļas vadītājs Rutrofs. „Mums jārikojas budžeta robežās. Tagad vislielākā vēriba jāvelti izceļošanai, kas arvien paplašinās, tāpēc arī šai nozarei vajaga arvien vairāk darbinieku. Lai tos varētu pieņemt, jāsamazina darbinieku skaits nometnēs. IRO darbinieku kopskaits nav samazinats, bet gan notiek darbinieku pārvietošana no vienas nozares otrā."

Par DP pārvietošanos no angļu joslas uz amerikāņu joslu ģimeņu apvienošanas vai citu iemeslu dēļ paskaidroja, ka pārvietošanās no vienas joslas uz otru iespējama, ja jāapvienojas pirmās un otrās pakāpes radiem, ja DP jādodas uz slimnīcu, skolu vai tamlīdzīgu iestādi, kas tai joslā, kur DP līdz šim dzīvojis, nav pieejama, kā arī citu iemeslu dēļ, ja IRO atzīst tos par pietiekami svarīgiem. Visumā DP pārvietošana no vienas joslas otrā notiek uz mainas principiem, t. i., tikpat daudziem cik ierodas, arī jādodas pretējā virzienā. Vēlēšanās izceļot nav atzīstama par pietiekamu iemeslu pārvietoties no angļu uz amerikāņu joslu.

Atsaukdamies uz laikrakstu ziņojumiem, ka amerikāņi vākuši dāvanas vācu bērniem, žurnālisti jautāja, vai līdzīga akcija notikusi arī DP bērnu labā. Informācijas daļas vadītājs Reiners atbildēja, ka visā joslā notikuši daudzi sarīkojumi DP bērniem, dāvanas Ziemsvētkiem vākuši paši DP, labdarības organizācijas, armijas un arī IRO darbinieki. Kā sevišķi izcilus paraugus minēja akcijas Minchenē un Vircburgā. Minchenes apgabala DP bērniem pavisam savāktas un izdalītas 20.000 Ziemsvētku dāvanas, pie kam sevišķi aktīvs bijis pulkv. Tekers, kas viens pats no draugiem ASV un Vācijā savācis 11.000 dāvanu. Vircburgas militārā apgabala DP lietu virsnieks majors Kēls savācis dāvanas katram DP bērnam savā apgabalā.

A. Lp.

Draugi ASV mūs neaizmirst

Kāds tautietis, kas ASV iebraucis decembra sākumā, raksta no Bostonas, ka tur nodibinājusies organizācija Baltic Evangelic Mission. Tā rūpēšoties par baltiešu protestantu pārvešanu uz ASV. Sevišķi rosīgi baltiešu labā strādājot Vendels Drolets, kas kopā ar baptistu mācītāju Blūmīti esot viens no šīs organizācijas dibinātājiem. Tāpat daudz iecelotājiem palidzot Dr. Raits. Viņš paredzējis pat iegādāties namu, kur sākumā nometināt iebraukušos DP.

Bostonā, kas ir viens no vecākiem latviešu centriem ASV, par iecelotājiem liela interese, un tos, kur vien iespējams, pat radiofonos, aicina nolasīt referātus par dzīvi Vācijā. Daži no vecajiem ASV latviešiem gan turoties savrūp. Tā, Bostonā tai pašā laikā, kad svinēti Latvijas neatkarības svētki, latviešu strādnieku klubā, atzīmējot oktobra revolūcijas gada dienu, slavēts Staļins, Kirchenšteins uc austrumu varenie. d.

DP uz transporta kuģiem jāapkalpo pašiem sevi

Tā kā daļa DP izceļotāju izskirusies par to, ka uz transportkuģiem tos noriko salmniecības darbos, IRO ģenerāldirektora vietnieks publicējis uzsaukumu, kurā paskaidro, ka IRO vēlas uz kuģiem pēc iespējas izmantot visas pieejamās gulas vietas DP izceļotājiem un tāpēc atzinusi, ka visus darbus, kā galda klāšanu, telpu piekopšanu, gultu klāšanu utt., norīkojuma kārtībā var veikt paši DP. Maksu par šiem darbiem nepieskirs ne naudā, ne papilddevu veidā, jo nodarbinātās personas savukārt atbrīvotas no maksas par pašu braucienu. Visiem izceļotājiem atgādināts, ka uz kuģa bez ierunām jāpaklaujas kapteiņa un arī tā IRO ierēdņa rīkojumiem, kas transportu pavada.

Iespaidīga pretakcija

(Turpinājums no 1. lpp.)

Džozefs K. Separds no „Indianapolis Star": — „Ir grūti iedomāties ka divi žurnālisti varētu piedalīties tai pašā braucienā, intervēt tos pašus cilvēkus un pēc tam publicēt tik diametrāli pretējus atzinumus kā Dāvids Nusbaums un es pats. Atgriežoties ar kuģi, kas veda uz ASV pirmos DP iecelotājus, es biju lepns par šiem uzņēmīgajiem laudīm, kas sāk dzīvi no jauna. Kad viņi dziedāja „Dievs, svēti Ameriku", es ticēju, ka viņi tam tic. Es domāju, ka IRO pārbaudes un ASV konsulu un imigrācijas biroja izmeklēšanas ir pietiekamas, drošas un iedarbīgas."

Vienīgais kanādietis, kas piedalījās braucienā, Eds Armstrongs no „Winnipeg Free Press": — „Kanāda atzinusi, ka visu tautību un ticību DP ir vēlami. Pēc tam, kad jau vairāk nekā 42.000 novietoti Kanādā plāno kuģu transportus no Breinerhafenas, mīkstinot ierobežojumus, it sevišķi attieksmē uz ģimeņu locekļiem. Dot patvērumu bēgļiem ir viena no stingrākām britu tradicijām, ko Kanāda laimīgi mantojusi."

Kalmers M. Roberts no „Washington Star": — „Mana sajūta pēc nometņu apmeklēšanas Vācijā un Austrijā ir tā, ka šie vairāki simti tūkstoši cilvēku, kā Staļina, tā Hitlera totalitārisma upuri, ir labi cilvēki un, ka tie, kas atbildīs DP likuma prasībām, kļūs labi ASV pilsoņi."

Sams Adkins no „Louisville Courier Journal": — „Lasot Nusbauma apvainojumus, es nevarēju ticēt, ka viņš redzējis tos pašus laudis, ko redzējām mēs pārējie. Viņa apgalvojums, ka vienīgi žīdi būtu istie DP, šķiet bērnišķīga propaganda un liek apšaubīt arī viņa pārējo apgalvojumu nopietnību un pareizību. Manis iespaids bija, ka tikai ļoti, ļoti mazu daļu no DP varētu klasificēt kā nevēlamus." —

DeWitt Džons no „Christian Science Monitor": — „Nesen kādā rakstā rakstīju, ka DP vidū ir ne tikai zemnieki, ne tikai bezdarbnieki, bet visi — baņķieri, profesori, namamātes, studenti, mākslinieki, mechaniķi, lauksaimnieki, melnstrādnieki. Viņi ir prasmes un talantu sajaukums, tāpat kā viņu valodu un traģisku stāstu sajaukums." (Džona rakstā bija apliecināts arī, ka, ievērojot pārbaudes noteikumus, „ASV iegūs DP izlasi, kas visumā atbildīs amerikāņu civilizācijai".)

„St. Louis Globe-Democrat" Vašingtonas biroja šefs Roberts B. Armstrongs: — „Masu apvainojums, ka 400.000 DP Eiropā būtu nevērtīgi kļūt par ASV pilsoņiem tāpēc, ka tie nav nacistu upuri, bet komūnistu terrora upuri, ir tikpat aplams kā komūnistu apgalvojums, ka ASV būtu kara kūdītāju valsts. Nosaukt par vācu koloborantiem veselas tautas, kam ar sarkano nodevību un varmācību divreiz atņemtas eksistences iespējas, pilnībā būtu pieņemams vienīgi nožēlojamai „Reicha" propagandas ministrijai. Šie nepamatotie uzbrukumi ir launprātīgi un pamatojas un stūrgalvīgu nevēlēšanos uzklausīt to, ko liecina liels daudzums faktu, kā arī nevēlēšanos izmantot iespējas personīgi novērot un izprašņāt cilvēkus, ar kuriem mūsu braucienā varēja iepazīties žurnālisti. Ja šie uzbrukumi nebūtu launprātīgi maldinoši un kaitīgi, par tiem varētu pasmieties kā par neinformētu un tukšu sensācionālismu."

Džeks Delēnijs no „Providence Journal": — „Savos rakstos no Eiropas es rakstīju: vislabākos cilvēkus Eiropā var atrast DP nometnēs. Es domāju to bez ierobežojumiem. Tagad es to atkārtoju. DP izvietošanas problēmu nedrīkstētu sajaukt vai kavēt ar rasisku, reliģisku vai citu grupu apvainošanu. Nedrīkstētu izcelt nevienu atsevišķu grupu. Neviena grupa nav vēlamāka par otru. Visi DP ir vēlami." —

Pēdējā atzinuma autors Delēnijs tagad iecelts par IRO amerikāņu joslas štāba informācijas daļas šefa vietnieku, aizgājušās R. Federes vietā. Viņš arī piedalījās preses konferencē.

Par rakstu „Sācies uzbrukums DP izceļošanas likumam" „Latvijas" 4. decembra numurā, paskaidroja, ka IRO štābs to nekavējoties pārtulkojis un nosūtījis uz Vašingtonu, kur tas izmantots kā iespaidīgs materiāls vispārējā akcijā pret Nusbauma apmelojumiem.

A. Lp.

Kanāda uzņems slimo kopējas

Kanāda paziņojusi, ka uzņems 240 mācītas slimo kopējas pēc tam, kad pārliecinājusies, ka pirmās 60 DP slimo kopējas attaisnojušas uz viņām liktās cerības. Uzņems tikai līdz 45 g. v. neprecētas, atraitnes vai šķirtenes bez bērniem, kas var uzrādīt māsu skolas beigšanas diplomu. IRO aicina kandidātes pieteikties.

Nometņu dzīve

DZIMTENĒ 28. janvāris bija grāmatu diena. Atdzivinot šo tradiciju arī trimdā, Bavārijas apg. latviešu komiteja 1947. g. izsludināja grāmatu nedēļu, lai nometņu komitejas, organizācijas un uzņēmumi ziedotu skolām uc mācības iestādēm grāmatas, gleznas, daiļamatniecības darbus un mācības līdzekļus. Bavārijas apgabala latviešu pārstāvis lūdz grāmatu nedēļu šogad rīkot no 28. janv. līdz 4. febr. Šajā laikā lūgts nometņu iemītniekiem un skolēniem rīkot arī priekšlasījumus par grāmatas nozīmi.

BAVĀRIJAS apg. padome pēdējā sēdē, apspriežot Bavārijas apgabala turpmāko pārstāvības jautājumu, nolēmusi, ka apgabals nav dalāms 2 dalās, bet pārstāvams kā viena administratīva vienība.

PATEICIBĀ par čaklo darbu tautiešu labā. Dānijas latvieši prāvestam Grosbacham uzdāvājuši amata krustu. Dievkalpojuma laikā Jostrupes nometnes bēgļu baznīcā krustu prāvestam pasniedza Dānijas latviešu pārstāvis V. Briedis.

ANGLIJAS latvieši J. Baruss, A. Korsaks, J. Bekeris, G. Aleksis un J. Mežaks saistījušies Hullas operas amatieru savienībā un piedalās operetē „Studentu princis". Savienība pastāv jau kopš 1897. gada, savās izrādēs pulcinot tikai neprofesionālus mākslinieckus.

HEILBRONAS tbc sanatorijā joprojām ārstējas 72 latviešu slimnieki. Tos stiprināja māc. Liepiņš ar dievkalpojumu, māksliniece L. Štengele deklamācijām un LSK dāmu kom. priekšniece H. Ulmaņa kundze ar veltēm. Pēc tam vēl vienu dievkalpojumu vadīja māc. Mačs. Koncertēja māksliniece M. Polikeviča, pianistes D. Fogelmanes pavadījumā.

No cukurniedru laukiem šķiņoties

VĒSTULE NO AUSTRĀLIJAS

Saule jau atrodas tieši virs mūsu galvām. Temperātūra dienas vidū sasniedz 140° pēc Fārenheita. Daudzi mūsējie pamatīgi iedegušī. Nezinātājs nevarētu pateikt, ka mūsu dzimtene ir pie tālās Baltijas jūras.

Cilvēks pierod pie visa. Tā arī mēs pieradām pie smagā un neierastā darba, pie karstās saules un dzīves vientulības cukurniedru laukos. Lai gan liela daļa no mums solītās izpelņas dēļ šeit ieradās pēc pašu vēlēšanās, tomēr jāatzīstās, ka, sēviški pirmajās nedēļās, visi stundām ilgi sapnojām par brīdi, kad pienāks niedru cirsanas sezonas beigas. Tagad tas ir noticis. Cukurfabrikas, kas niedres pārvērš jēlcukurā, vienu pēc otras slēdz. Visas tām paredzētās niedres nocirtuši vīri, kas strādā smagāko, bet varbūt vislabāk samaksāto nekvalificēto darbu pasaulē. „Jurģi" pienākuši kā mums, tā arī austrāliešu kollēģām. Pēdējie dodas uz Dienvidaustrāliju vai Tasmāniju, lai nākamajos mēnešos vieglu roku nodzertu alū vai arī nospēlētu tīk populārajās suņu vai zirgu skriešanās sacīkstēs visu sūri pelnīto naudu. Par to tomēr neviens neuztraucas, jo alus un derības sacīkstēs šeit nozīmē dzīvot. Pēc tam klāt būs atkal ziema un maijā varēs sākt nākamo sezonu.

Mums šīs problēmas nav tik vienkāršas. Katrs labprāt gribētu pats izvēlēties jauno darba vietu, bet to kavē līgums. Atkal nezinas pilni sajūtam to, ka vēl brīvi neesam, kaut gan brīvā zeme ar tās daudzajām iespējām vilināt vilina arī mūs izmēģināt savu laimi. Nākamās darba vietas mums katram norāda laipnie, bet citādi atturīgie Austrālijas darba pārvaldes ierēdņi. Tā nu puse no visiem DP niedru virlem, apmēram 600 cilvēku, kas pieteikušies niedru cirsanai arī nākošajā sezonā, dodas uz dienvidiem. Daļa piedalīsies auglu vākšanā, otra daļa nākošo sezonu sagaidīs, strādājot cukura rafinērijās.

Pavisam noskumuši ir pārējie „atvaļinātie niedrnieki", jo tos gaida mežu stādīšana — vienmuļīgs, slikti samaksāts darbs, tālu no apdzīvotām vietām, ar dzīvošanu teltīs, pie kam pašiem būs jāvingrinās arī pavāru mākslā. Visslktāk tomēr jūtas mūsu precētie pāri, jo sievietes par pavārlem esot bijušas pirmo un pēdējo reizi. Tagad nu tiem laikam būs jādodas uz farmām un paredzētie plāni par dzīvi pilsētās jāatliek, lai gan tas vienam otram, kam bankas grāmatiņās redzams skaitlis ap 400, nav visai patīkami. Protams, vēl nepatīkamāk tiem, kas arī Austrālijā turpina Vācijā sākto degvīna tecināšanu un patērēšanu. Tā nu iznāk, ka sviedri gan lieti, bet mārciņu nav, un tīri vai gribētos tā kā pacirst vēl, jo citur nauda tā neienāk. Pie stiprākas glāzītes pārāk bieži tīksminoties atkal esam izpalīdzējuši tiem cilvēkiem, kas ir tādu rakstu kā „Pēdējais laiks izbeigt baltiešu fašistu draudus" autori. Tās ir skumjākās atminas: tropus atstājot.

Ziemeļaustrālijā, janvārī.

Jānis Ritenis

VĒSTULES REDAKCIJAI

O. Ejups, Valkā

VELTAS PŪLES

Neesmu ne izdevējs, ne redaktors, tomēr gribētu atbildēt E. Atoram uz viņa mudinājumu izdot latviešu daiļliterātūras tulkojumus vācu valodā. (Latvijas 30. decembra numurā).

Šķiet, vēstures plūsmā vāciešiem bijis diezgan saskares ar latviešiem, un ja tad daudzu gadu simteņu laikā un pat vēl nesenā pagātnē viņi nav iegaumējuši, „kas mēs esam," tad, šķiet, mums nebūtu ko pūlēties to darīt šeit trimdā (kur mēs atrodamies viņu vainas dēļ). Mums gan pēdējie graši jāziedo to tautu iepazīstināšanai ar sevi, kas mūs jau agrāk ir centušās ievērot un no kurām mēs ceram sagaidīt palīdzību, kas pavērs mums ceļu uz dzimteni. Vāciešī tie gan nebūs!

cukurniedru
kiem šķiroties

ULE NO AUSTRĀLIJAS

au atrodas tieši virs mūsu Temperatūra dienas vidū 140⁰ pēc Fārenheita. Dauie pamatīgi iedeguši. Neievarētu pateikt, ka mūsu ir pie tālās Baltijas jūras. pierod pie visa. Tā arī adām pie smagā un neieba, pie karstās saules un entulības cukurniedru laugan liela daļa no mums soņas dēļ šeit ieradās pēc šanās, tomēr jāatzīstās, ka, rmajās nedēļās, visi stunsapņojām par brīdi, kad iedru ciršanas sezonas beiad tas ir noticis. Cukurkas niedres pārvērš jēlcunu pēc otras slēdz. Visas edzētās niedres nocirtuši strādā smagāko, bet varbāk samaksāto nekvalifiu pasaulē. „Jurģi" pienānums, tā arī austrāliešu Pēdējie dodas uz Dienvidvai Tasmāniju, lai nākanešos vieglu roku nodzertu rī nospēlētu tik populāravai zirgu skriešanās sacīksūri pelnīto naudu. Par to viens neuztraucas, jo alus s sacīkstēs šeit nozīmē ēc tam klāt būs atkal zieaijā varēs sākt nākamo se-

īs problēmas nav tik vienatrs labprāt gribētu pats jauno darba vietu, bet to ms. Atkal neziņas pilni o, ka vēl brīvi neesam, brīvā zeme ar tās dauespējām vilināt vilina arī ģināt savu laimi. Nākamās tas mums katram norāda t citādi atturīgie Austrāli pārvaldes ierēdņi. Tā nu isiem DP niedru virlem, 600 cilvēku, kas pieteiku ciršanai arī nākošajā se- uz dienvidiem. Daļa pieglu vākšanā, otra daļa nāu sagaidīs, strādājot cuērijās.

noskumuši ir pārējie „atniedrinieki", jo tos gaida īšana — vienmuļīgs, slikti darbs, tālu no apdzīvotām dzīvošanu teltīs, pie kam ūs jāvingrinās arī pavāru Visslikāk tomēr jūtas mūe pāri, jo sievietes par paot bijušas pirmo un pēdējo ad nu tiem laikam būs jāfarmām un paredzētie dzīvi pilsētās jāatliek, lai ienam otram, kam bankas s redzams skaitlis ap 400, patīkami. Protams, vēl āk tiem, kas arī Austrāa Vācijā sākto degvīna un patērēšanu. Tā nu sviedri gan lieti, bet mārun tīri vai gribētos tā kā l, jo citur nauda tā neiestiprākas glāzītes pārāk ninoties atkal esam izpaiem cilvēkiem, kas ir tākā „Pēdējais laiks izbeigt šistu draudus" autori. Tās kās atmiņas, tropus atstā-

rālijā, janvārī.
Jānis Ritenis

VĒSTULES REDAKCIJAI

, Valkā

VELTAS PŪLES

ne izdevējs, ne redaktors ētu atbildēt E. Atoram uz inājumu izdot latviešu ras tulkojumus vācu vavijas 30. decembra nu-

ēstures plūsmā vāciešiem n saskares ar latviešiem, daudzu gadu simteņu laivēl nesenā pagātnē viņi nējuši, „kas mēs esam," mums nebūtu ko pūlēties it trimdā (kur mēs atrou vainas dēļ). Mums gan ši jāziedo to tautu iepa- ar sevi, kas mūs jau agtušās ievērot un no kuram sagaidīt ricību, kas ns ceļu uz dzimteni. Vān nebūs!

sniedza Dānijas latviešu . Briedis.
AS latvieši J. Barušs, A. Bekeris, G. Aleksis un saistījušies Hullas operas avienībā un piedalās opentu princis". Savienība kopš 1897. gada, savās izmot tikai neprofesionālus us.
ONAS tbc sanatorijā jotējas 72 latviešu slimniepirināja māc. Liepiņš ar mu, māksliniece L. Štennācijām un LSK dāmu sniece H. Ulmaņa kundze Pēc tam vēl vienu diev- vadīja māc. Mača. Konāksliniece M. Polikeviča, Fogelmanes pavadījumā.

Komūnisti pieprasa Čangkaišeka tiesāšanu

KRIZE ĶĪNĀ TUVOJAS KULMINĀCIJAI

Krize Ķīnā pamazām, bet neatlaidīgi tuvojas savam kulminācijas punktam. Visās frontēs komūnisti guvuši jaunus, nozīmīgus panākumus, kas apdraud jau tā nestabilo stāvokli. Svētdien drāmatiskos apstākļos notika svinīga ceremonija pie Ķīnas republikas nodibinātāja Dr. Sunjatsena kapa piemineklja, kurā piedalījās augsti valdības ierēdņi, maršals Čangkaišeks un viņa tuvākie līdzstrādnieki. Karaspēka vienībām maršals teica uzrunu, kuras saturs atklātībai netika publicēts, aizbildinoties, ka tā bijusi slepena. Labi informētas aprindas izsakās, ka šo uzrunu varētu uzskatīt par pēdējo Čangkaišeka uzstāšanos, kurai sekos viņa atkāpšanās.

Sestdien un svētdien Nankingā notika ministru kabineta sēde, kurā apsprieda pašreizējo politisko un militāro situāciju. Pēc AFP informācijas, jau vistuvākajā nākotnē gaidāma Čangkaišeka atkāpšanās, lai varētu ievadīt sarunas ar komūnistiem. Amerikāņu preses aģentūras turpretim ziņo, ka maršals vēl joprojām paliks savā postenī. Arī tie politiķi, kas vēlējās Ķīnas republikas vadoņa aiziešanu, tagad pārliecinājušies, ka tā nedos cerētos rezultātus un vēl ciešāk saslēgušies ap Čangkaišeku. Valsts dienvidu un dienvidaustrumu provincēs visu laiku notiek aģitācija par pilsoņu kara iespējami ātrāku izbeigšanu. Šai aģitācijai pievienojušies arī lielāko pilsētu garīdzniecības pārstāvji.

Nankingā tagad publicēti komūnistu vadoņa ģenerāla Dao Tse Tunga noteikumi, pēc kādiem varētu notikt sarunas par mieru. Astoņos punktos ietvertās prasības nozīmē, ka Ķīna tad praktiski būtu pilnīgi pakļauta komūnistiem. Starp citu Mao vēlas „kara noziedznieku sodīšanu", kuru vidū ietilptu arī Čangkaišeks, „tautas armijas dibināšanu", zemes reformu, lielo uzņēmumu nacionālizāciju utt. Čangkaišeks šīs prasības katēgoriski noraidījis. Armijai publicētajā pavēlē viņš uzdevis cīnīties līdz galīgai uzvarai.

Pēc ārzemju preses pārstāvju informācijas, Nankingā noskaņojums ir ļoti pesimistisks. Valdība sagatavojusies, lai evakuētu svarīgākos dokumentus un archīvus. Šim nolūkam noīrēta kāda kuģu sabiedrība. UP ziņo, ka eventuāla nac. Ķīnas valdības turpmākā apmešanās vieta varētu būt Formozas sala. Uz turieni sūta pārtikas līdzekļus, kara materiālus un Čangkaišeka kundzes personīgās mantas. Pēdējā laikā uz Formozu aizvests arī maršala Pakarda firmas automobilis.

Svētdienas rītā pēc 48 stundu cīņas kritusi svarīgā tirdzniecības pilsēta Tientsina, kas atrodas ziemeļos. Civīliedzīvotāju vidū ir ļoti daudz upuru, jo komūnisti pilsētas centru nepārtraukti apšaudīja ar artileriju. Tai pašā dienā ieņemta arī Pengpu, apmēram 160 km no Nankingas. BBC ziņo, ka kapitulēt nolēmis Pekingas komandants.

BBC, BB, AZ

Slepena politbiroja pavēle

(Turpinājums no 1. lpp.)

vai nu ar evakuāciju, vai ar iznīcināšanu, ja iestājas „speciāli apstākļi": apdraudējums no naidīgu spēku puses, sacelšanās, sabotāža utt, vai arī to prasa bruņoto spēku drošība.

Tāpat evakuācijas apgabali sadalīti arī Igaunijai un Latvijai, tāpat piezīmēts, ka visi pavēles panti piemērojami visās trīs republikās. Pavēles pārējā daļa attiecas uz Somijas un Skandināvijas pierobežas apgabaliem, kas ietilpst „politiskā briesmu joslā". Arī šajā daļā ir vairāki zīmīgi norādījumi. MGB kalnu, ūdenslīdēju un izplētņu lēcēju vienībām paredzētas jaunas apmācības topografijā un karšu lasīšanā. Bez tam norādīts, ka territoriālais personāls, kas prot vietējās valodas, jānosūta uz 8 nedēļu politisko apmācību Kronštatē un Kaļiņinā; pēc kuru nobeigšanas tas piedalāms Ziemeļu frontes rēgulārajām militārām vienībām. Par skolu Kaļiņinā jau agrāk bija zināms, ka tur no aprīļa līdz jūnijam apmācīti MGB mechaniskā transporta, izplētņu lēcēju un jaunākie virsnieki. Viņiem mācīta somu, zviedru un vācu valoda, kā arī minēto trīs zemju vēsturē, sociālā un saimniecības informācija. Jūnijā kursu beigušas ap 10.000 personu. Kopš jūlija ievērojami MVD-MGB spēki koncentrēti apgabalā ap Baranovičiem, bijušajā Austrumpolijā, kas laikam ir centrs, no kura pēc plāna jānotiek MGB akcijām Baltijas valstīs.

NL

Skandināvija svarīgas izšķiršanās priekšā

Skandināvijas valstīm vistuvākajā laikā galīgi jāizšķiras ļoti svarīgā jautājumā: vai vienoties visām trim savā starpā par atsevišķu reģionālu aizsardzības līgumu, kādu ieteic Zviedrija, vai arī Dānijai un Norvēģijai, pretēji Zviedrijas ieteikumam, pieslēgties Ziemeļatlantika aizsardzības paktam. Tāpēc Stokholmas, Oslo un Kopenhāgenas valdības kabinetos noris ļoti dzīvs darbs un apspriedes.

Īpaši Dānija un Norvēģija stāv alternātīvas priekšā un lai izšķirtos, palicis maz laika. Jau pagājušajā trešdienā pazīstamajā ziemas sporta vietā Holmenkollenā pie Oslo aiz slēgtām durvīm sākās skandināvu aizsardzības komitejas apspriedes. Tai jāizstrādā un jāsaskaņo ziņojums par Skandināvijas valstu aizsardzības iespēju tīri militārajiem jautājumiem. Šo ziņojumu ņems par izejas bāzi Zviedrijas, Norvēģijas un Dānijas ministru prezidentu, ārlietu un aizsardzības ministru konferencē, 22. janvārī Kopenhāgenā.

Zviedrija, piedāvādama Norvēģijai un Dānijai tālejošu militāras savienības līgumu, prasa, lai par to abas kaimiņvalstis atteiktos no piedalīšanās Atlantika paktā, par ko sevišķi bija noskaņota Norvēģija. Tā AP korespondentam Zviedrijā, Gustavam Svensonam, izteicies kāds Stokholmas diplomāts. Viņš arī paskaidrojis, ka zviedru ieteiktais tiešais savienības līgums uzliekot Zviedrijai par pienākumu uzbrukuma gadījumā nekavējoties steigties palīgā Dānijai un Norvēģijai. Tāpat Zviedrija tādā gadījumā esot ar mieru uzņemties saistības, lai atvieglotu dāņu un norvēģu bruņoto spēku atjaunošanu, piegādājot bruņošanās materiālus no zviedru arsenāliem.

No zviedru valdībai tuvām aprindām AFP vēstī, ka ar šādu defensīvu militārsavienību tris Skandināvijas valstu starpā zviedri gribot aizkavēt to iesaistīšanu Ttlantika pakta valstu grupējumos un cerot saglabāt Skandināvijas politikas neitrālitātes raksturu. Kāds dāņu ārlietu ministrijas pārstāvis Kopenhāgenā AP pārstāvim izteicies, ka Dānija laikam gan došot priekšroku plašam militārsavienības līgumam ar Norvēģiju un Zviedriju, nevis Atlantika paktam. Norvēģija līdz šim visstingrāk bijusi par saistīšanos ar plašāku aizsardzības pakta sistēmu, bet arī tā tagad pēc Zviedrijas piedāvājuma kļuvusi domīga. Kā neoficiāli ziņots no Oslo, Norvēģija lūgšot no ASV divu nedēļu apdomāšanās laiku.

Maskavas nedēļas laikraksts „Novaja Žizņ", kas iznāk arī vācu, angļu un franču valodā, pēdējā numurā vērsa asus uzbrukumus pret zviedru ģenerālštābu, kas esot pasācis pret Padomju Savienību „agresīvu propagandas karu". „Tai pašā laikā, kad sabiedriskā doma Zviedrijā prasa, lai tā turētos tālu no kareiviskajiem blokiem un sekotu savai tradicionālajai neitrālitātes politikai," raksta Maskavas laikraksts, „militāristi gatavojas zemi pārvērst par bāzi amerikāņu ekspansijai un dzen zviedru tautu bīstamās dēkās."

BBC, NZ

Pirmoreiz Berlīnē lauzta blokāde

Pagājušo sestdien Berlīnē pēc privātas vācu ierosmes pirmoreiz ar varu lauza blokādi. Tai pašā dienā, kad rietumu sektorā sanāca jaunievēlētā pilsētas dome, 15 smago auto šoferi nolēma no austrumu sektora ievest akmeņogles. Kad pielādētās mašīnas piebrauca sektoru robežām, tās aizturēja Markgrāfa policisti. Pirmo auto šoferi izlēca no savām mašīnām un ar garāmgājēju palīdzību piesēja policistus pie kokiem. Tad automobiļi netraucēti pārbrauca sektoru robežas. Berlīnes laikraksti ziņo, ka incidenti un sadursmes ar Markgrāfa policiju notiek gandrīz katru dienu. Berliniešu nicināšana un naids ir tik liels, ka krievu okupācijas iestādes izdevušas rīkojumu policistiem novilkt formas tērpus, ja tie dodas uz rietumu sektoriem.

„Stars and Stripes" ziņo, ka padomju sektora Berlīnes lielvecākais Eberts patiesībā ik krievu gūsteknis. Viņu rūpīgi apsargājot, lai tas neaizbēgtu. To pašu apliecinājusi arī Eberta māte, piebilstot, ka viņas dēls katrā ziņā aizbēgtu, ja vien varētu.

AZ, M

DAŽOS VĀRDOS

Feldmaršals Montgomerijs, Rietumeiropas ūnijas aizsardzības komisijas priekšsēdis, svētdien viesojās Roterdamā, kur tikās ar Holandes ģenerālštāba priekšnieku Hūlu.

Jaunajā Turcijas valdībā, ko sastādījis līdzšinējais nacionālsapulces viceprezidents Gonalkais, pa lielākai daļai piedalās jauni mērenā novirziena politiķi, pie kam no vecā valdības sastāva amatos paliek astoņi ministri. Līdzšinējā Hasana Sakas valdība atkāpās piektdien domstarpību dēļ par valdības saimniecības politiku.

Padomju pārstāvis starptautiskās arodbiedrību savienības sekretariātā, kas sanāca sēdē pirmdien Parīzē, izteicās, ka savienības darbība būtu turpināma arī gadījumā, ja no tās izstātos rietumvalstu arodorganizācijas.

Pēc 1. marta britu militārā valdība vairs nepieņems ārvalstu pieprasījumus pēc koloborantu un nodevēju izdošanas, paziņojis militārgubernātors ģenerālis Robertsons, jo kopš kara beigām esot bijis pietiekami laika, lai pieprasītu kolaborantus un personas, kas vācu okupācijas laikā būtu nodevušas savu dzimteni.

85 līkus un ap 600 ievainoto prasīja trīs dienu nemieri Dienvidafrikas ostā Durbanā. Fildmaršals Smats par tiem lakoniski izteicies — tie ir jaunās Malana valdības politikas augļi.

Portoriko salā sestdien ieradies ASV ārlietu ministrs Maršals ar kundzi, lai pavadītu te atvaļinājumu.

„Sociālisma uzvara Padomju Savienībā nozīmē, ka uzvarējušas Ļeņina idejas", raksta „Pravda", atzīmējot Ļeņina 25. nāves dienu.

Nekāda pārmaiņa franču komūnistu politikā nenotiks, izteicies šīs partijas deputāts Kašē Neapolē, kur viņš ieradies pēc Tolati aicinājuma.

Pirmie brūnoglu urbumi Berlīnē sākās vakar. Ogļu slāņus atklāja tikai nesen.

Strāvas piegāde no padomju joslas Bavārijai pārtraukta naktī no sestdienas uz svētdienu.

SĀKUŠIES ASV ARMIJAS ZIEMAS MANEVRI VĀCIJĀ

Pirmdien Vācijas rietumu daļā sākās amerikāņu armijas ziemas manevri, kuros piedalās 16.000 kareivju un virsnieku. Tau naktī uz pirmdienu pa Vācijas ceļiem sāka ripot tūkstošiem džipu un smago mašīnu ar armijas vienībām. Manevru pirmajā daļā amerikāņi „atvairis" uzbrucēju no rietumiem. Pēc tam sāksies „gājiens uz austrumiem". Vācu iedzīvotājiem amerikāņu militārā valdība paskaidrojusi, ka manevriem nav nekādas politiskas nozīmes, tās ir parastās apmācības, kas katrā valstī notiek rēgulāri.

BB

„VIEGLA NOVIRZĪŠANĀS"

Kamēr pārējie padomju satelīti paklausīgi rinko pa tēlīna nospraustajām orbītām, viens sācis programmā neparedzētus izlēcienus . . .
„The Jacksonville Times-Union"

„Tikai ne kurpes,"

vienā balsī sauc politbiroja locekļi

PAR KO STAĻINS RUNĀJA AR MASARIKU

1947. gada vasarā pasludināja Maršala plānu. Līdzdalību tanī pieteica 17 valstis. No austrumu bloka valstīm kā vienīgā piedalīties vēlējās Čechoslovakija. Tad piepeši tās ārlietu ministru Masariku izsauca uz Maskavu, un Čechoslovakija savu līdzdalību atteica. ASV tirdzniecības kameru prezidents ĒriksDžonstons tagad pastāsta, kas spriests Masarika un Staļina satikšanās laikā Kremlī un kādēļ čechu delegācija nebrauca uz Parīzi. Džonstons Masariku pazinis no otra pasaules kara un daudzkārt viņi pārsprieduši vēsturiski izšķirējus jautājumus

Džonstons Prāgā ieradies 1947. gada 12. jūlijā, kad arī Masariks atgriezies no Maskavas. Viņi satikušies divatā, un Masariks stāstījis:

„Tai dienā, kad iebraucām Maskavā, mūs pieņēma Kremlī. Bija vēls vakars. Apspriedē piedalījās Gotvalds un es, Staļins, Berija, Ždanovs, Molotovs un Mikojans. Kā parasti, Staļins tūlīt ķērās pie lietas, lai gan lāva manīt, ka nav pazaudējis savu humoru. Pārējie politbiroja locekļi turpretī izturējās kā mazi dievi. Viņi lika skaidri saprast, ka mūsu pieteikumu piedalīties Maršala plānā tie uztvēruši kā sitienu Padomju Savienības sejā.

Staļins sāka ar piezīmi, ka viņa acīs Maršala plāns neesot nekas cits kā amerikāņu mēģinājums izveidot pret Padomju Savienību jaunu bloku. ASV vēlotles atjaunot Vāciju. Tam jānovedot pie jauna kara. Tad viņš uzrunāja mani: „kāpēc jūs šķielējat uz rietumiem? Jūs esat slavi! Kāpēc jūs nepievēršaties mums? Mēs dosim jums labprāt visu, kas nepieciešams."

Mana atbilde bija īsa: „Ja mēs laujam sev pavēlēt nebraukt uz Parīzi, tad mums vajadzīga palīdzība no citas puses. Mums vajaga 300.000 t labības vien." Staļins atbildēja, ka Krievijai esot bijusi laba raža un viņš varot mums tādēļ ja arī ne 300.000, tad 200.000 tonnu labības noteikti piegādāt, un pie tam tūlīt. Mūsu vidū runājot, mums nevajadzēja vairāk par 200.000 tonnām. Bet es pazīstu Staļinu. Es zināju, ka viņš labprāt kaulējas. Tad es iedevu viņam garu sarakstu ar mums nepieciešamām mantām: gumiju, dzelzsrūdu, metalliem. Un es manīju, ka saraksts viņam ne mazākā mērā nepatika.

Padomju Savienības ārējās tirdzniecības ministrs Mikojans gribēja mums pierādīt, ka Padomju Savienība var gluži tikpat intensīvi ražot kā ASV. Bet ko gan krievi zināja par Ameriku! Daži kādreiz gadījuma dēļ ir ceļojuši pa Savienotajām Valstīm, bet citi ēduši pusdienas Valdorfa-Astorijas viesnīcā.

Nākamās dienas vakarā bijām ielūgti mielastā. Alkoholiski dzērieni plūda straumēm. Es dzēru tikai vodku, jo zināju, ka no tās otrā dienā nav mokas ar galvas sāpēm. Krievi turpretī, bet pār visām lietām politbiroja locekļi, izturējās kā bērni: viņi tiecās tikai pēc spilgti iekrāsotajiem dzērieniem, izteikdami savu prieku, ka mums nav jābrauc uz Parīzi. Staļins ar lielu dedzību nodevās kādas zivs ēšanai, kad es viņam norādīju, ka Krievija nu ir spiesta piegādāt mums materiālus, kādi nepieciešami, jo citādi mums būtu jāpievēršas rietumiem. Staļina atbilde bija īsa: „Tās jums nav jādara. Jūs saņemsiet visu, kas nepieciešams." Viņa vārdos bija manāms asums. Tas man pateica skaidri, ka viņš bija pārliecināts, ka mēs esam viņa rokās. Un es sāpīgi sajutu, ka viņam taisnība.

Kad mēs sarunās nonācām pie atsevišķu jautājumu apspriešanas, es ieteicu gatavus ražojumus apmainīt pret izejmateriāliem. Par visu vairāk es piedāvāju kurpes, kuras mēs ražojam pāri mūsu patēriņam. Bet politbiroja locekļi pacēla rokas, it kā kaut ko atvairot, un iesaucās: „Tikai ne kurpes!" Es par to brīnījos, jo katrs varēja redzēt, ka miljoniem krievu bija spiesti tīt ap kājām lupatas. Staļins, kas bija labā garastāvoklī, atrisināja šo mīklu ar paskaidrojumu: čechu kurpes esot par skaistām. Tās varētu šausmīgi kaitēt krievu ražojumiem. Īpaši sievietēm rastos savādi priekšstati par rietumiem.

Šai mirklī es attvēru, ka krievi cieš no mazvērtības sajūtas, ka viņi jūt, cik ļoti atpalikuši aiz rietumiem. Tādēļ viņi bīstas no tiem. Tādēļ viņi izrādīja mums pretimnākšanu. Viņi vienkārši neuzdrošinājās apieties ar mums līdzīgā garā kā rīkojas Polijā un Rumānijā. Viņi juta, ka mēs nekad neliegtos."

Ar šiem vārdiem Masariks nobeidzis savu stāstu. Viņš bija dzimis optimists un tādēļ ticēja, ka rietumu bīdamies, krievi nekad neuzdrošināsies grasīties pēc Čechoslovakijas. Traģiskā kārtā viņš bija rūgti maldījies.

NP

No Trumena 20. janvāri gaida skaidrību

(Turpinājums no 1. lpp.)

jiem" rietumos, bet to vietā komūnistu runātājs pacildināja ģenerāli Eizenhaueru un izteicās atzinīgi par amerikāņu rūpniekiem, kas mēģinot paplašināt amerikāņu - padomju tirdzniecību. Viņš arī uzsvēra Staļina miera gribu. Staļins, par spīti ideju un sistēmu diferencēm, ticot iespējai abiem lielajiem pasaules sektoriem sadzīvot. Tāpat Kašēns pieminēja runas par iespējamu Staļina un Trumena tikšanos.

„New York Herald Tribune" gan apgalvo, ka Parīzes oficiālās aprindas šo franču komūnistu līdera uzstāšanos novērtējot par Maskavas iedvesmotu mēģinājumu sabotēt gatavošanos Ziemeļatlantika paktam. Tāda esot doma arī amerikāņu un britu aprindās. Krievi vēloties panākt konferenci ar amerikāņiem, izslēdzot no tās frančus un britus, jo cerot amerikāņus pierunāt atmest visu bruņošanos un Atlantika paktu. Kāds cits informants „New York Herald Tribune" pārstāvim izteicies, ka Kašēna runa esot loģisks kominforma solis; esot loģiski šādu paskaidrojumu izteikt Parīzē, kur „piekāpšanās drudzis ir tikpat spēcīgs kā gripas epidēmija". Pašreizējā Francijas politiskajā klimatā varbūt tiešām varētu izdoties daudzus pārliecināt, ka Atlantika pakts ir šķērslis miera nodrošināšanai. Pēc minēto avotu informācijas, Kašēna norādījums uz Trumena un Staļina tikšanos būtu uzskatāms tikai par Maskavas taktisku manevru.

Ļoti skeptiski pret Trumena norādījumu uz piekāpīgi noskaņotiem *elementiem Kremlī* nostājas lords Vansitarts, ko intervējis *Daily* Mail" līdzstrādnieks Liversidžs: „Ir un paliek skaidrs, ka mums politbirojā nav draugu, bet vienīgi ienaidnieki, rietumu civilizācijas spēcīgi pretinieki. Nekādu izņēmumu šinī zinā nav." Vansitarts ieteic pret Padomju Savienību nostāties tā, kā būtu vajadzējis izturēties pret Hitleru pirms kara: ar pilnīgu neuztricību, nepārtrauktu modrību un pastāvīgu savu spēku stiprināšanu. Spēcīgus rietumus — vai karu", tā ir lorda Vansitarta pamatdoma. Pareiza esot amerikāņu nostāja, jo tie neesot pārmērīgi nobijušies no komūnisma, bet tikai pilnīgā modrībā pret padomju briesmām.

BBC, DM, NYHT

Karalis aicina dibināt „valsts glābšanas" valdību

Svētdien Grieķijas karalis Pauls bija ataicinājis pie sevis visu politisko partiju pārstāvjus un uzdeva viņiem 24 stundu laikā nodibināt koalicijas valdību. Četras lielākās partijas apsolija to darīt, bet karalis šo solījumu noraidīja, piebilstot, ka jaunajā valdībā, kas jāsauc par „nācijas glābšanas valdību", jābūt pārstāvētiem visiem. „Ja jūs manu lūgumu neizpildīsit, tad es būšu spiests izmantot citus līdzekļus, ko, ceru, akceptēs arī parlaments," audiences beigās piebildis karalis. Sakarā ar šo politiķu vizīte pie Paula. Atēnās radies zināms uztraukums. Daudzi domā, ka stāvoklis frontēs kļuvis bīstams, kāpēc karalis vēloties, lai aiz armijas patiesi stāvētu visa tauta un visas partijas.

BBC

ASV prasa pretspiegošanas likumu

Savienoto Valstu ģenerālprokurors Toms Klarks piesūtījis *kongresam* rakstu, kurā lūdzis steidzami pieņemt likumu, pēc kura varētu apkarot spiegošanu. Klarks norāda, ka slepeno aģentu skaits ASV pēdējā laikā ievērojami palielinājies. Lai sekmīgi cīnītos pret tiem, nepieciešama „lielāka rīcības brīvība". Dažos gadījumos ģenerālprokurors ieteic noklausīties pat privātas telefona sarunas.

Bijušais Čechoslovakijas ārlietu ministrijas ģenerālsekretārs un nelaika prezidenta Beneša politiskais padomnieks Heidrichs, kam laimējies izbēgt, Vašingtonā izteicies, ka Padomju Savienība Polijā un Čechoslovakijā vēlas ierīkot Austrumeiropas Rūru.

AB

Sarkanarmijas virsnieki Čū-Tē štābos

Ķīnas neticami ātrais sabrukums pārsteidzis pat optimistiskākos padomju Tālo austrumu jautājumu speciālistus. Rietumnieki pielaiduši divas drausmīgas kļūdas: pirmkārt, laipnā un pat iztapīgā izturēšanās, kad Padomju Savienība grasījās pēc Ārējas Mongolijas, kas tagad pārvērtusies padomju stiprākajā Āzijas arsenālā, un, otrkārt, ģenerāļa Maršala pūles izveidot Ķīnā koalicijas valdību, uzskatot Ķīnas komūnistus par liberāļiem zemniekiem.

Ģenerāļa Maršala pūles samierināt Čangkaišeku ar Maotse-Tungu un panākt tā piedalīšanos Ķīnas pārvaldīšanā Kremlis uzņēma ar neizsakāmu gandarījumu. Vienu acumirkli likās, ka Maršalam izdosies panākt to, ko bez šķēmēm neatlaidīgi bija mēģinājis Ķīnas komūnistu centrālkomitejas loceklis un Staļina draugs Van-Mings. Lai arī Maršala plāni pēc Čangkaišeka noraidīgās atbildes izjuka, galu galā stratēģiski bija uzvarējis Maotse-Tungs, jo Maršals atstāja Ķīnu. Kad nu Čangkaišeks bija atstāts savam liktenim, padomju ieroču masai vairs nekas nestāvēja ceļā. ASV sūtījumi bija sīkums.

Padomju propaganda vēl joprojām neatlaidīgi un izveicīgi cenšas atbalstīt runas, ka Ķīnas komūnistiem nav nekā kopēja ar kominformu un ka tie ir zemnieki, kas ilgojas pēc zemes un demokratijas. Citādi reti inteliģenti rietumnieki vēl tagad cer, ka Maotse-Tungs tiešām ir nacionāls Ķīnas zemnieks, kas, ja Kremlis to sāktu pārāk rīkot, varētu sacelties gluži tāpat kā Tito. Lai kādi arī būtu ķiniešu uzskati, Maotse-Tungu tie neietekmēs ne vismazākā mērā. Viņš ir dedzīgs komūnists, ar Staļinu sen jau draugos un vēl nekad nav atkāpies no partijas ģenerāllīnijas. Viņš bija pirmais nekrievs, kas nopēla un nikni nosodīja Tito rīcību.

Ķīnas komūnistu armiju virspavēlnieks Čū-Tē ir talantīgs karavīrs. Kāds augsts padomju ģenerālis par viņu teica: „Čū-Tē bez jebkādas tālākas izglītības varētu uzņemties virspavēlniecību kādā no padomju frontes sektoriem un savu uzdevumu veiktu tikpat labi kā padomju maršali." Čū-Tē nav tikai revolūcionārs komūnists, bet piedalījies arī tā sauktajā padomju ģenerālštāba akadēmijas korespondences kursā. Čū-Tē atbalsta labi padomju štāba virsnieki.

Pirmoreiz es redzēju Čū-Tē 1934. gadā Maskavā, bet zinu, ka viņš bieži apmeklējis Padomju Savienību un ka padomju augstāko militāro personu vidū viņš bija labi cienīts. Es varētu nosaukt veselu rindu dažādu dienestpakāpju padomju virsniekus, kas pēdējos desmit līdz piecpadsmit gados bijuši padoti Čū-Tē virspavēlniecībai un ar viņu kopā strādājuši.

Čū un Mao viens otru papildina. Varas ziņā viņi ir bīstams pāris un komūnistiem izdevīgākā kombinācija, kas līdz šim Āzijā parādījusies. Bet ja iedomājas, ka viņu panākumi ir pašu nopelns, tad tā būtu patiesības noliegšana. Es nekad neesmu bijis Ķīnā, bet esmu kalpojis kopā ar virsniekiem, kas Ķīnas apstākļus un situāciju labi pazina. Ķīnas komūnistu armijai esot apm. 2.300.000 vīru (skaitļi attiecas uz laiku, kad Tokājevs vēl bija padomju dienestā — Red.) un Ķīnas komūnistu partijai 2.800.000 biedru. Atbildīgos štāba virsnieku posteņus ieņem padomju virsnieki, kas gan pēc tautības ir ķīnieši, mongoļi vai korejieši. Daudzi no viņiem pēdējā laikā kalpoja sarkanā armijā, apmeklēja padomju militārās akadēmijas un pa lielākai daļai komandēja vienības Tālajos austrumos. Čū-Tē armijā ir liels padomju štāba virsnieku skaits.

Augstāko politisko personālu sarkano ķīniešu armijai piegādā austrumu komūnistiskā strādnieku universitāte Maskavā, austrumu tautu institūts Ļeņingradā un arī vēl citas augstskolas visā Padomju Savienībā. Lielākie politiskās audzināšanas centri ir Vladivostokā un Chabarovskā. Politiskās skolas Ķīnas ziemeļu provincē Šensī apmeklē ķīnieši, mongoļi, korejieši un arī krievi.

Pēc Japānas sakāves Ķīnas komūnisti saņēma milzīgus vairumus japāņu ieroču, kas bija domāti Padomju Savienībai. Bez kam Ķīnieši nosūtīja krievu ieročus, kas bija apzīmēti ar ārzemju fabriku nosaukumiem. Tur bija visādi veida ieroči un pat lidmašīnas, kas gan bija vecāka tipa.

Vissvādākā lieta bija tā, ka Padomju Savienība pēc kara 1945. gadā bija ar mieru piegādāt nacionālajai Ķīnai ieročus. Noslēdza īpašu līgumu, un tā bija nepiedodama Čangkaišeka klūda, ka viņš ielaidās ar Kremļa viriem šādos darījumos jo šos apsolītos ieročus viņš nekad neredzēja. Celā no Padomju Savienības uz Nankinu ieroču sūtījumus pārķēra sarkanie ķīnieši. Tas bija gudri noorganizēts un padomju iestādes aizstāvēja sev dološi. Tādas grūtumus, jo neviens nevarēja apgalvot, ka Padomju Savienība būtu Maotse-Tungam piegādājusi ieročus.

Mazāk ievērots sarkanās Ķīniešu spēka avots ir Ārējā Mongolija, kurai ir ļoti liela un labi apbruņota armija, kuras štābos gandrīz bez izņēmuma sēž padomju virsnieki. Bez tam Mongolijā atrodas lielāki padomju spēki, kas sastādās no visādu ieroču šķirām. Padomju Savienība pavisam atklāti sūta uz turieni jaunas vienības, kurām laiku pa laikam jānomaina tur novietotās. Jāievēro, ka pēc kara šo padomju spēku stiprums netika samazināts un karavīrus neatvaļināja.

Pēteris Ērmanis

Meitene un neji zvaniņāji

Manis pulkstenis tik labs man rītā
sauks:
„Nu mosties. Sāc un apsveic dienu šo.
Kad satiksi tu draugu laukāko."

Un tālumā skaņš priecīgs laipni
sauks:
„Nu drouga balss tālāk teikts
paziņos
Tā stundu spožo, viņš kad aprēķinos."

Un durvju zvans mīļš gavilēs man
sauks:
„Nu, ārim mirdzot, drīzāk durvis
vēr,
Lai lāsmi rokas lūpas, sirds jums
tver!"

Ja Čangkaišeks krīstu, es esmu pārliecināts, ka Āzijas pods, kas tad sāktu drīzāk burbuļot, nosvērtu vēsos pāri mūlām. Iespējas, kādas tagad atrastos politbiroja izlicēšanā Āzijā, ir gandrīz neierobežotas. Mēģinājumi ir notikuši Indokīnā, Birmā, Malajā un holandiešu Indonēzijā. Politbirojs var darīt visu iespējamo lai ierosinātu rietumvalstīs atklāt savu militāro spēku noslēpumus. Pēc tam Maskava izdarītu vajagu stratēģisku sitienu.

Tikai pēc tam Staļins uzskatītu otru uzdevumu par pavēktu un savu aizmuguri par nodrošinātu, lai varētu atkal pievērsties pirmajam uzdevumam — Eiropai. Ja neizdodas Maskavu austrumos apturēt, tad sadursme rietumos noteikti nāks ātrāk un cīņas priekšnoteikumi būs izdevīgāki Staļinam.

META METUMA CEĻOJUMS UZ AUSTRĀLIJU (5)

Mainīšana Port Saidā

— Ei, atvainošan! Ekskjūz! Persuldigen! Palaiž pie borta! — Tā Ēģiptes nakts tumšā, kuģa prožektoriem spulgojot, cauri celinieku kermeņu atstarpēm lauzās kāda krietna latviešu nāma un bērnu māte ar trīsreiz novalkātu drēbes gabalu uz rokas. — Mīlīši, viņi maina! Kas par trakumu — viņi maina! — sauca tautiete, redzot, ka brūnie vīri laivās itin veicīgi vilka sonu ar braucēju mantām lejā un sūtīja pretim gan dreijātas ādas kurpes, gan labi piepūstus apelsīnus.

— Ali babā! Ei, džol! Ek, cak, cak — ancuk — kvo? Jā, jes, jes, apelsīno. Maz, vairāk! Jā, ja, faif! Jes! Faif! — Brūnais ieliek piecus apelsīnus, baltā velk auklu un pārskaita. Stīmt! — Ēch, ko, viņa atbild Svauksta vārdiem, ein apelsin — zo oder zo . . . Špičkus. Ar to ir atvairīts uzbrukums, ka drēbe atdota par lētu.

— Štīfel! Gumi zol! Yes! Hau meni? Hau? Niks moni — ledi kleit. Jung kleit! O kei! — Saruna ieilgst. Trīsreiz kleitu nolaiž lejā, trīsreiz uzvelk augšā, izrunājas no sirds, un bpiņās zemes rieksti kabatā.

Lielais mainīšanas kūliens Port Saidā sākās vakarā un beidzas no agra rīta. Uz apelsīnu mizām bija pakrituši divdesmit četri braucēji, piekrāpts viens brūnais ar veco vācu marku, un viens baltais saņēma par itin spidīgu rokas pulksteni brīnišķīgu araba smaidu ar demonstrējumu, cik arabi veikli vada laivu. Smaids bija dārgs, bet kas tad ir lēts, ja brauc uz Austrāliju? Vienīgi karstums bet par to jau arī Vācijā neko negrib dzirdēt.

Mets Metums

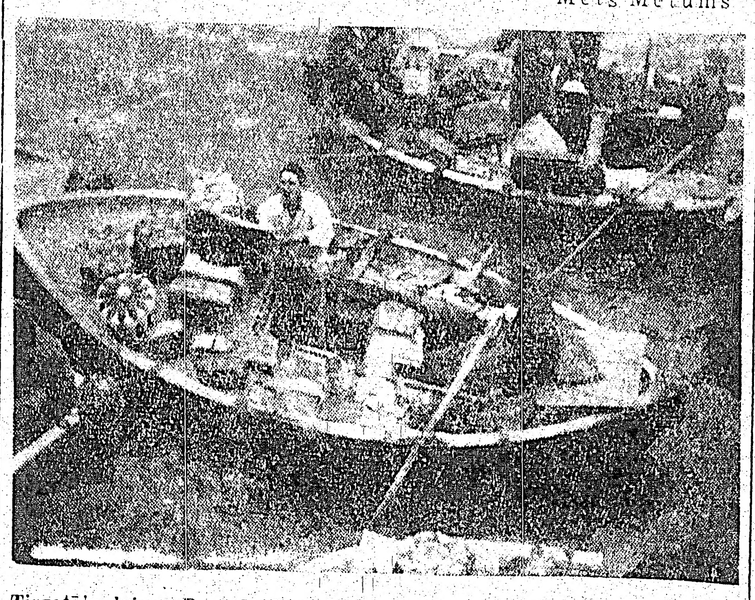

Tirgotāju laivas Port Saidā apstāj DP izceļotājus uz Austrāliju. Arabs pašreiz gaida somu ar naudu. Laivās ir ādas izstrādājumi. Apaļās somas ar zvaigžņotajiem izrotājumiem maksā 15—20 guldeņu

Vācijas ledushokeja meistara zaudējumi Fisenē

Vācijas ledushokeja meistarsacīkšu turpinājumā šestdien Fisenē sešķārtējais meistars SC. Riessersee piedzīvoja 2—5 (0—3, 2—2, 0—0) zaudējumu pret EV. Füssen. Tagad abām šīm vienībām un vēl arī Preussen Krefeld izlasei ir vienāds punktu skaits. Skaidrs, ka meistars izšķirsies tikai otrajā gājienā, kad svarīgākās spēles notiks Krefeldā un par galveno uzvaras favorītu tādēļ jāuzskata Preussen vienība. VfL. Bad Nauheim pieveica HC. Augsburg 5—0 (1—0, 2—0, 2—0). Arī Leinvēbera kausa izcīņā svētdien EV. Füssen pārspēja SC. Riessersee 4—3 (2—1, 0—1, 1—1). Kausa sacensībās vadībā vēl vienmēr ir Preussen Krefeld, kaš pag. nedēļā uzvarēja HC. Augsburg 4—1 (3—1, 1—0, 1—0).

Vircburgas junioru pārbaudēs sacīkstēs paukošanā ar zobenu A. Vanaga un I. Plinta vadībā 7 dalībnieku konkurencē uzvarēja J. Ūdris, 2. un 3. vietā Dž. Grīnbergs un H. Davidsons, 4. P. Rudzītis, 5. E. Lapiņš, 6. V. Bergs, 7. J. Kalniņš. Tālāk sacensības par jaunāzu, mūsu paukošanās vecuma.

Eiropas meistarsacīkstes dailslidošanā notiks no 29.—30. janv. Milānā.

Itāli cer, ka viņiem izdosies 1956. g. olimpisko spēļu sarīkošanu, kāpēc piešķirts 150 miljardu liru jaunā stadiona Forum Italio celšanai.

80 kg medus Kelnes Mengersdorfas universitātes studentiem atsūtījis Cīles vingrotājs Kurts Smits.

Divas galējības: franču futbola vienības Montpellier vārtsargs ir tikai 1.65 m „garais" Kolons, bet anglu kluba Charlton Athletic vārtos stāv dienvidafrikānis Boguris, kas izaudzis tieši 2 m.

Kas ir labs futbols? Austrijas vaislas vienības pārzinātājs Valters Nauss saka: „Jāspēlē tik skaisti, kā to dara austrieši, bet reizē arī tikpat ātri un sīngri, kādi ir anglu futbolisti."

Pagājuši 70 gadi, kopš reģistrēts pirmais pasaules labākais sasniegums lēkšanā ar slēpēm. Norvēģis Toriuss Hemestvets 1879. g. lēmā lēca 23 m. Tagad šis rezultāts labojas par gandrīz 100 m, jo šveicietis Frics Čanens pērn Planicā (Dienvidslavijā) sasniedza 120 m tālumu.

Kādu Hamburgas rīkotāju, kas novērtēts par DM 3800, tā īpašnieks mēģināja pārdot pret soļošanas DM 13.000 vērtība. Policija darījumu izjaukusi.

Herki Hasu, St. Morics olimpiskie spēļu uzvarētājs, ziemeļu kombinācijā 1928. g. olimpiskās spēļās par Somijas 1948. g. labāko sportistu.

Rita Liepa

POLONĒZE

(5. turpinājums)

Fotografs redaktora vērību piektajam pārim iztukoja aplam. Viņš uzmetās galdam, apklāja ar rādāmo pirkstu Ingridas seju un, izteiksmīgi vaikstīdamies, it kā arī viņam te būtu savi nopelni, jautāja: „Vai pazīstat Briežaukas cāmu?"

Redaktors Kaurs satrūkās. Īsu brīdi sajuzdams pašmocīgu vēlēšanos tēlot nē, izvilināt no fotografa kādu spriedumu, vienlīdz nekautrīgu cildinājumu vai pēlienu, kā viņroši savā vidū to mēdz. Bet tad it kā izglābies no briesmām, atmeta īsi, sausi, noguris: „Mana sieva."

Fotografs atkāpās un aizsāva roku mutei priekšā kā slīkts komiķis, pārsteigumu tēlodams. Kaurs vismīlāk būtu viņam gāzis. „Jūs aizmirsāt pateikt ā!" viņš nīgri iesmējās, tad pakēra grieznes un sāka piegriezt bildes vēlamā augstumā. Ingridas seja izskatījās neparasti pievilcīga, kā glezna, kas ieguvusi ilgi meklētu piemērotu logātu. Pārāk labi viņa iederējās šai prominento personu celajā gājienā, it kā viņas īstā vieta būtu blakām Jāzepam Briežaukam, un viņa to tagad būtu atskārtusi, pēc daudz gadiem.

Mārtiņa Kaura mute sakniebās cietāka un saurāka, viņš apgrieza bildi uz mutes, uzrakstīja tai pāri „Divas slejas" un uzsauca zēnam to steigšus aiznest uz cinkografiju.

Tad viņš uzrausās kājās, piegāja pie loga un, sabāzis rokas kabatās, ieskatījās tumšā, kas pēkšņi kļuva melna spelte, jo „Pilsētas Balss" šai mirklī bija aizvērusi savas neona acis. Tātad pulkstenis bija divpadsmit. Kaurs paskatījās rokas pulkstenī, palocīja galvu un teica pats sev, sausi kā ārsts, konstatējis vainu: „Neesmu to veco Briežaukas un Ingridas lietu vis aizmirsis."

Blakus informātoru istabā atvērās durvis, noplandīja Romenalda Smetes garās, sarkanās rokas. „Apsēdies un pagaidi, kamēr apzvanu iecirknus. Vai tad nu tīri šovakar kāds būs kāries?" viņš teica sievai, kas ienāca aiz viņa kā noskumusi dzērve, garām, tievām kājām sudrabotās kurpēs. Balles tērps šai vārgajai, nopietnajai sievietei izskatījās kā maskerādes kostīms. „Un tad tev reiz būs laiks ar mani dejot," viņa teica. Ieraugot Kauru, Smetes kundzes lēnās acis, kas arvien šķita visu redzam un visu piedodam, pasmaidīja. „Vai jūs arī tagad nāksit uz preses balli, Kaura kungs?"

„Nē," viņš atteica un aizvēra durvis, lai nebūtu jāskatās šai mūžam pacietīgajā, ar nezināmu kaiti sirgstošajā sievietē.

Vairāk reižu viņš bija atstūmis konjaka pudeli, atspiedis delnas pret krēsla atzveltnēm, lai pieceltos, bet no jauna sagumis. Līdzās klusi rūkdams dega radio, pasaulei šai stundā starp nakti un rītu vairs nebija balsu. Kad Kaurs beidzot uzrausās, jaunās avīzes preses balles numura lapas noslīdēja no klēpja uz grīdas. Tagad viņš nešaubīdamies gāja tieši pie rakstāmgalda un atvilka kādu atvilktni. Nu viņš to gribēja zināt! Rokas stingri satvēra kārbu, pirksti steidzīgi izšķirstīja fotogrāfiju kaudzi. Te gulēja daudz seju, kas nebija pildījušas sava jaunības skaistuma solījumu, Ingridas skolas biedrenes, starp kurām viņš dažas pazina kā nogurušas sievas. Jaunekļi bija nopietnāki zem savām gimnāzistu un studentu cepurēm, bet viena te trūka. Kaura pirksti sniedzās dziļāk atvilktnē — tur Ingrīda glabāja vēstules. Tverdams akli, viņš izvilka to, ko meklēja — Jāzepa Briežaukas ģīmetni. Tur viņš bija, pārsviedis jātnieka bātagu celim, atmetis galvu, kas jau toreiz lepni cirtās, ar smīnu. Vienīgajai Ingridai!

Kaurs atzvēra atvilktni un lēni aizsoloja līdz krēslam. Un tad? Ko viņš bija gaidījis? Vīrieši aizgājušos gadus un notikumus glabāja atmiņā, sievietes — kārbās un albumos. Reizēm tās viņām kļuva par rotaļlietu vecumdienās, par izbālējušu, sažuvušu, bet taustāmu simbolu tam, ka dzīve būtu varējusi izvērsties arī citāda. Pārsteidzīgs nē, nevietā pateikts jā dažkārt izcēla cilvēku kā puķi ar visām saknēm no ierastās zemes un pārdēstīja citur. Kas pateiks, vai uz labu vai launu? Mātes meitām stāstīja par savu pirmo milestību, bet tēvi dēliem nebilda nekā par sievieti, ko mīlējuši, pirms viņu mātes. Tā bija sieviešu lieta, un šī bija viriešu lieta. Bet Kaura rūgtums nevērsās pret jūtām un jūtīņām, kas saldināja sieviešu dzīvi un bija nekaitīgas. Ingridai viņš bija pielicis cilvēka mēru, un nu viņa bija rikojusies tikai kā sieviete — pēc viņu nelāgās sarunas aizgājusi ar Briežauku. Nu bija tā, it kā viņa šo pirmo vīriet. vēl arvien būtu glabājusi domās, pa rokai, ja kādreiz vajadzētu pieturēties. Kas gan slēpās aiz viņas sarāuktās pieres, kas aiz pēkšņās jautrības? Te raudāja, te aizdejoja zīda kurpītēs viegli visam pāri.

Gulamistabā redaktors Kaurs apstājās pie abām gultām vienu. Tā bija pirmā nakts, kad Ingridas nebija mājā. Atgriežoties no redakcijas vēlu, māja allaž bija viņu saņēmusi klusēdama, bet šajā klusumā bija viņa sievas elpa. Tagad klusums likās kaut kas gulšņa, nolemts, piepildīts, kaut kas, kam nebija nākotnes. Istabas priekšmeti bija novērsušies, gaismas apdārzs apiem vizēja blāvs un negribīgs. Ingridas spogulis istabas stūrī bija vēss stikls, — ja kāds tam tuvotos, tad nebūtu atspulga. Pēkšņi viņš negribēja redzēt šo istabu, kas bija tukša. Viņš postiepa roku, izdzēsa gaismu un apsēdās gultas malā. Ieņi braucīdams pieņ, viņš pacēla acis un ieraudzīja zvaigzni logā. „Tā zvaigzne, kas spīd logā, ir māna," Ingrīda mēdza teikt. „Viena es eju gulēt, kad tevis nav mājās, viena piecelos, kad vēl guli. Vakaros zvaigzne atnāk, it kā sacīdama: redzi, es jau ar tepat. Un tad mēs abas gaidām. Bet tu pārnāc un aizvelc priekškarus, jo māna zvaigzne tev ir tikai spīdeklis, kas traucē acis. Tev nav zvaigžņu, kopš esi kļuvis redaktors. Tev ir avīze. Avīzes riteņos tu esi ierauts, vēl dzīvs būdams beigts." Un viņa smējās. — vai nesmējās pēc šādām niekalbīgām valodām?

Kaurs piecēlās un aizvēra loga aizkarus. Viņš stāvēja tumšā un stāvēja vēl aizvien, kad pārnāca Ingrida. Iedegusi spuldzi, viņa palika stāvot, izstiepusi kailo balto roku pret elektrības slēdzi. Ādas apmetnis noslīdēja no pleca un mīksti nokrita zemē. „Ā, tu," viņa sacīja. Viņa nāca tuvāk, tērpusies varavīksnē, un viņas kājas vēl nebija rimušas dejot.

(Turpmāk beigas)

Raibā pasaule

* Amerikas tirgū pašreiz parādījusies parfimēta tinte, un sevišķi pieprasīta tā ir ar rožu un narcišu smaržām. Mīlestības vēstuļu rakstītāji labprāt lieto vijolīšu smaržu, bet politiķiem, pēc zobgaļa domām, savu rakstu uzrakstīšanai būtu jālieto tinte ar etiķa vai sīnepju smaržu. (DK)

* Frenku Evilēzu, Sanfranciskā, par bruņotām laupīšanām notiesā uz 400 gadiem cietuma. Viņš sprieduma pārsūdzēja un panāca, ka 50 gadus tam atlaida.

* Fridricham Kocham Vines tiesā bija jāatbild par trīssievību. Viņš atzinās, ka varot būt pilnīgi iespējams, ka viņš apprecējis trīs sievas, no iepriekšējām neatšķiries, bet tur esot attaisnojoši apstākļi: jau kopš agras jaunības viņam esot siikta atmiņa, ko varot apliecināt arī ārsti. (WK)

* Mančestras zooloģiskā dārzā nobeidzies strauss Hetijs, un veterinārārsts viņa iekšās atradis golfa bumbiņu, naža spalu, pudeles aizbāzni, karoti, kannu attaisītāju, cepešu iesmu, skrūvi, 37 naglas, 47 spraudītes, 17 pus penija gabalus, 6 penijus un 1 sešu pensu gabalu. (AP)

„LATVIJAS" ABONEMENTS,

pasūtinot laikrakstu pa atsevišķiem eksemplāriem (līdz 3 eks. iesk.), maksā DM 3.— mēnesī + DM 0,50 par piesūtīšanu; pasūtinot kolektīvi vairāk par 3 eks. — DM 3.— mēnesī par eksemplāru; pasūtinot uz ārzemēm un maksājot Vācijā DM 3.— mēnesī + DM 1,30 par piesūtīšanu. Sludinājumi maksā DM 0,70 par vienslejīgas nonpareilles iespiedrindas aizņemto telpu. Darba meklēšanas sludinājumi par puscenu.

Abonementa pieteikumi, sludinājumi, naudas pārvedumi un korespondence adresējama „Latvijai" (13b) Günzburg/Do., Bürgermeister-Landmannplatz 7.

Latvija iznāk trīs reizes nedēļā — otrdienās, ceturtdienās un sestdienās.

SLUDINĀJUMI

A. SĒLZEMNIEKA APGĀDS

izdevis populārā franču rakstnieka ŽILA VERNA jaunatnes grāmatu

„MAZAIS KAPTEINIS"

Cena DM 2,—.

(II un III grāmata iznāks janvāra vidū).

un ARNOLDA RASAS novelu krājumu

„KUĢIS PIE APVĀRŠŅA"

Cena DM 2,—.

Sagatavošanā lietuviešu raksts. V. Ramona goda.ig. romāns „Krusts".

Krājumā: Latvijas skolu parauga skērslīniju un dubultlīniju burtnīcas.

Grāmatas izsūtot komisē 5 15 proc. atlaide, puspēcmaksā 20 proc. un pēcmaksā — 25 proc. Aizsūtīšanas gadījumā, grāmatniekam un kooperatīvam sūtāmības paziņot, kādā veidā un cik grāmatu izsūtīt, adresējot: Arvīdam Ezīšiņam (24) Geesthacht/E., Lauban DP Camp 2, Grenzstr. (8)

Visus trimdā iznākošās grāmatas jūs varat iegādāties

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ,

(13a) Nürnberg 2., A/C Valka

Atkalpārdevējiem parastā atlaide. Atsevišķiem pasūtītājiem japievieno pasts izdevumi. Pieprasiet grāmatu katalogu! (278)

Tautietes! Ar jums nop. prec. nol. vēlas iepazīties sardžu virs, kurem apnicis būt vienam. Jaunībā gadā gribu atrast tuvmāku dzīvei draugu un ja ir tautiete no 20—26 g. v., kas var sniegt savu roku, tā iesim pa dzīves takām divatā.

Raksīt tikai nopietni domājošam. Romantiku dēļu meklētājiem un svinga meitenēm lūdz velti nesmērēt papīru. Vēstulēm ar lopgtaliju atbilde garantēta. Vēstules adresēt: (20b) Goslar, Pase PA Nr. 020 208, Hauptpostamt - Postlagernd. (29)